SKI BE DY SKY

POWIAT BIELSKI

Beskydské putování

TURISTICKÉ INFORMAČNÌ STŘEDISKA V BESKYDECH

Bielsko-Biała: pl. Ratuszowy 4, tel. 33 819 00 50, 33 819 00 60, www.it.bielsko.pl
Brenna: ul. Wyzwolenia 77, tel. 33 858 69 71, www.turysta.brenna.org.pl
Frydlant nad Ostrawicą: ul. Hlavní 1755, tel. 420 558 606 300, 420 603 264 058, www.kcfno.cz
Istebna: Istebna 68, tel. 33 855 61 58, 516 195 614, www.istebna.eu
Jaworze: ul. Wapienicka 25, tel. 33 488 31 16, 33 828 66 78, www.opgj.pl
Jaworze: ul. Zdrojowa 111, tel. 33 488 36 36, www.opgj.pl
Kozy: ul. Krakowska 4, tel. 33 829 86 65, www.kozy.pl
Milówka: ul. Dworcowa 1, tel. 33 863 73 99, www.gok.milowka.pl
Mosty koło Jabłonkowa: Mosty u Jablunkowa 381, tel. 420 558 341 586, 603 825 226, www.gotic.cz
Ostrawica: Ostravice 400, tel. 420 558 682 115, www.infocentrumostravice.cz
Rajcza: ul. Parkowa 2, tel. 33 864 32 30, 661 403 511, www.ckisrajcza.pl
Skoczów: Rynek 18, tel. 33 8533854, www.skoczow.pl
Szczyrk: ul. Beskidzka 41, tel. 33 815 83 88, www.zima.szczyrk.pl, www.lato.szczyrk.pl
Ujsoły: ul. Bystra 1, tel. 33 864 70 36, www.ujsoly.zywiecki.eu
Ustroń: ul. Rynek 2, tel. 33 854 26 53, www.ustron.pl
Węgierska Górka: os. XX-lecia II RP 12, tel. 33 864 21 87, www.wegierska-gorka.opg.pl
Wisła: pl. B. Hoffa 3, tel. 33 855 34 56, 791 400 485, www.wisla.pl
Wisła: ul. Lipowa 4a, tel. 33 855 35 60, 535 543 532, www.pttk.wisla.pl
Żywiec: ul. Zamkowa 2, tel. 33 861 43 10, www.mosir-zywiec.pl

ČÌSLA TÌSŇOVÉHO VOLÁNÌ V HORÁCH:

tel. 985, 601 100 300
free application RESCUE

UŽITEČNÉ STRÁNKY

Turistické informace Slezského vojvodství - www.slaskie.travel
Euroregion Beskidy - www.euroregion-beskidy.pl
Euroregion Beskydy - www.regionbeskydy.cz
Bielsko County - www.powiat.bielsko.pl
Slezské Beskydy - www.beskidslaski.pl
Jízdní řád vlaku - www.rozklad-pkp.pl

Trasy popsané v průvodci:
Pětidenní trasa
Třídenní trasa
Dvoudenní trasy
Jednodenní trasy
Přehledová mapa v měřítku 1 : 200 000
Mapy v průvodci v měřítku 1 : 100 000
Beskid Śląsko-Morawski
Beskid Śląski
Albrechtice
Chotěbuz
Dolní Těrlicko
Stanislavice
Český Těšín
Hradiště
Koňákov
Cieszyn
Zamarski
Łączka
Gumna
Kisielów
Skoczów
Bładnice
Górki Wielkie
Jaworze
Błatnia (Błotny)
917
Ogrodzona
Goleszów
Godziszów
Górki Małe
Kozakowice
Bażanowice
Ustroń
Równica
884
Brenna
Puńców
Dzięgielów
Cisownica
Szczyrk
Orłowa
813
Kotarz
974
Żukov
Třánovice
Tošanovice
Hnojník
Ropice
Třinec
Leszna Górna
Střítež
Nebory
Czantorla Wielka
995
Trzy Kopce Wiślańskie
810
Wisła
Nošovice
Lhoty
Janovice
Raškovice
Dobratice
Komorní Lhotka
Smilovice
Malá Prašivá
706
Řeka
Guty
Vendryně
Nýdek
Oldřichovice
Bystřice
Soszów Wlk.
886
Frýdlant nad Ostravicí
Pražmo
Tyra
Karpentná
Hrádek
Stożek Wielki
979
Ropice
1083
Ostrý
1044
Košařiska
Návsí
Milíkov
Jablunkov
Malenovice
Morávka
Krásná
Travný
1203
Bocanovice
Písečná
Koniaków
Istebna
Lysá hora
1323
Ostravice
Mosty u Jablunkova
Písek
Bukovec
Jaworzynka
Ochodzita
895
Čeladná
Dolní Lomná
Horní Lomná
Glrová
840
Hrčava
Zwardoń
Smrk
1278
Malý Polom
1061
Velký Polom
1067
Sulov
945
Skalité
Čierne

Beskydské putování

Vrch Žar

Ostre – výhled na Skrzyczne

Všeobecné informace

Průvodce popisuje výlety zahrnující Slezské Beskydy (pol. Beskid Śląski) a části Malých Beskyd (pol. Beskid Mały), Živeckých Beskyd (pol. Beskid Żywiecki) a Moravskoslezských Beskyd. Vícedenní trasy vedou po hřebenech hor s přenocováním v horských chatách, zatímco jednodenní umožňují krátké výlety z podhorských městeček a vesnic. Tato oblast je jednou z turisticky nejrozvinutějších v celých Beskydech. Hustá síť turistických stezek, velký počet horských chat a ubytovací zařízení v blízkých rekreačních střediscích činí možnosti plánování tras téměř neomezené. Velké množství malebných horských pastvin a pasek poskytuje turistům široká panoramata. Mnoho atrakcí ve zdejších městečkách a vesnicích zaručuje různorodost volnočasových aktivit.

Hlavním pohořím popsaným v průvodci jsou **Slezské Beskydy**. Nachází se mezi údolím Olše (pol. Olza), které jej odděluje od Moravskoslezských Beskyd, Živecká kotlina (pol. Kotlina Żywiecka), za níž se nacházejí Malé Beskydy a údolí řeky Soly (pol. Soła), které jej odděluje od Živeckých Beskyd. Na severu klesá strmým prahem do Slezského podhůří (pol. Pogórze Śląskie), na jihu přechází na Jablunkovské mezihoří (pol. Międzygórze Jabłonkowsko-Koniakowskie).

Hlavní hřeben Slezských Beskyd má tvar půlměsíce, který se skládá ze dvou horských pásem: Čantoryje (pol. Czantoria) a Stožku (pol. Stożek), stejně jako Beraní Hory (pol. Barania Góra) a Skřyčného (pol. Skrzyczne). **Pásmo Čantoryje a Stožku** se nachází mezi údolími Olše a Visly (pol. Wisła), většinou podél polsko-českých hranic. Začíná v Ustroni (pol. Ustroń), nad níž dominuje Malá Čantoryje (pol. Mała Czantoria, 866 m) a nejvyšší v celém pásmu Velká Čantoryje (pol. Czantoria Wielka, 995 m). Hřeben vede dále na jih, přes Velký Sošov (Soszów Wielki, 886 m) a Velký Stožek (pol. Stożek Wielki, 979 m) do Kyčery (pol. Kiczory, 990 m). Zde odbočuje na východ a klesá k průsmyku Kubalonka (761 m). Z Malé Čantoryje vedou boční hřebeny Ostrého vrchu (pol. Ostry, 709 m) na západ směrem na Třinec

Jezero Międzybrodzkie a Żar

Milówka – Sola, železniční most a Zabawa

a Tul (pol. Tuł, 621 m) směrem na Holešov (pol. Goleszów). Z Velkého Stožku vede na českou stranu hřbet Loučky (pol. Łączka, 835 m).

Za průsmykem Kubalonka začíná nejvyšší ve Slezských Beskydech **horské pásmo Beraní hory a Skřyčného**, známé také jako Vislanské pásmo (pol. Pasmo Wiślańskie). Rozkládá se mezi údolími Malinky a Žylice (pol. Żylica) z jedné strany a údolím Soly a Živeckou kotlinou ze strany druhé. Zpočátku vede na východ přes Karolówku (931 m), aby vyvrcholila v Beraní hoře (1220 m). Poté pokračuje směrem na sever, přes vrcholy Magurka Wiślańska (1140 m), Zielony Kopiec (1152 m) a Malinowska Skała (1152 m), aby kulminovalo nejvyšším vrcholem celých Slezských Beskyd – Skřyčném (1257 m) a prudce kleslo do údolí Žylice. Karolówka

Čantoryje a Bukowa z vrchu Kozińce

Kostel Boží Prozřetelnosti v Bílsku-Bělé

Jablunkov – náměstí

posílá na jih spojovací hřeben s pásmem Ochodzita, který vede přes Gańczorku (909 m) a Tyniok (891 m) ke Koňakovskému průsmyku (pol. Przełęcz Koniakowska, 766 m).

Z hlavního hřebene Slezských Beskyd vycházejí dvě boční pásma – Rovnica (pol. Równica) a Klimčok (pol. Klimczok). Jsou spojena s hlavním hřebenem horským pásmem, které vede od Malinovské skály (pol. Malinowska Skała) přes Malinów (1115 m), Salmopolský průsmyk (pol. Przełęcz Salmopolska, 934 m) a Kotař (pol. Kotarz, 974 m) do průsmyku Karkoszczonka (729 m). **Horské pásmo Rovnice** vede západně od Salmopolského průsmyku přes Jawierzny (802 m), Smerekowiec (853 m) a Trzy Kopce Wiślańskie (810 m). Dále se stáčí na sever a vede mezi údolími řek Visla, Leśnica a Brennica přes vrchy Świniorek (700 m), Orłowa (813 m) a Rovnica (884 m), aby sestoupilo na Slezské podhůří (pol. Pogórze Śląskie).

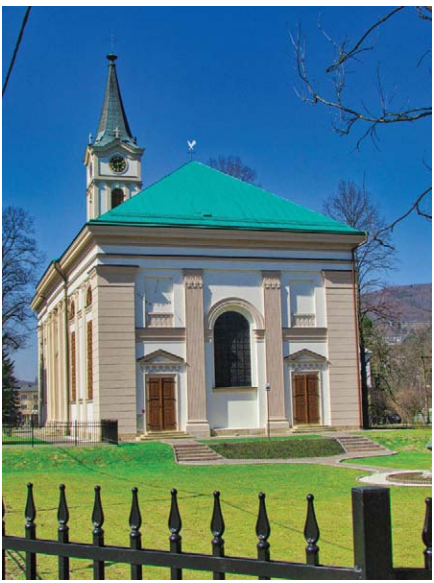

Visla – evangelický kostel

Pásmo Klimčoku začíná ve vesnici Górki Wielkie a vede na východ přes vrchy Zebrzydka (577 m), Czupel (746 m), Wielka Cisowa (878 m), Błatnia (917 m), Stołów

Skočov – náměstí

Visla – lovecký zámeček Habsburků

(1035 m) a Trzy Kopce (1082 m), kulminuje na Klimčoku (1117 m) a sestoupí přes Maguru (1109 m) do Živecké kotliny. Od Błatnie na sever směřují ramena vrcholů Przykra (824 m), Wysokie (756 m) a Kopany (690 m), a směrem na Klimčok hřebeny hor Szyndzielnia (1028 m) a Kozia Góra (683 m).

Slezské Beskydy se pojí přes J**ablunkovské mezihoří**, podél kterého vede hlavní hřeben Karpat, s Moravskoslezskými a Živeckými Beskydy. Začíná u Jablukovského průsmyku (553 m), který je odděluje od Moravskoslezských Beskyd, a vede přes Gírovou (840 m) do nejvyššího vrcholu Ochodzita (895 m).

Katedrála svatého Mikuláše v Bílsku-Bělé

Moravskoslezské Beskydy začínají Jablunkovským průsmykem (553 m), jehož hlavní hřeben vede na západ, převážně po česko-slovenské hranici, přes Kostelky (962 m), Velký Polom (1067 m) a Malý Polom (1061 m) do Sulova (945 m). Od posledního z vrcholů vede boční, avšak mnohem vyšší hřeben, který kulminuje nejvyšším vrcholem celého pásma – Lysou horou (1323 m). Naopak z Malého Polomu na sever vede dlouhý hřeben Ropice (1082 m), který končí Prašivou (843 m) a Malou Prašivou (706 m).

Průvodce zahrnuje **horské pásmo Romanky v Živeckých Beskydech**. Začíná v obci Ujsoły, vede na severovýchod přes Redykalny Wierch (1144 m), Boraczy Wierch (1244 m), Lipowski Wierch

Jezero Międzybrodzkie

Velká a Malá Čantoryje

(1324 m) a Rysianku (1322 m) a vrcholí Romankou (1366 m). Od vrcholu Redykalny Wierch vede severozápadně hřeben hory Prusów (1010 m), který odděluje Hala Boracza (849 m), a pásmo Skały (946 m) a Abrahamowa (857 m) směrem od Romanky.

Posledním z horských pásem popsaných v průvodci jsou **Malé Beskydy**. Skládají se ze dvou samostatných částí oddělených soutěskou řeky Soly. Na západě se rozkládá **pásmo Czupla**, které vede z Bílska-Bělé (pol. Bielsko-Biała), městská část Mikuszowice, přes Magurku Wilkowickou (909 m) na nejvyšší v celých Malých Beskydech vrchol Czupla (933 m). Na severu se napojuje na průsmyk Przegibek (663 m) s horským pásmem, které vede od Straconky přes vrchy Groniczki (833 m), Chrobacza Łąka (828 m) a Bujakowski Groń (749 m) do údolí Soly.

Za soutěskou údolí řeky Soly se nachází hlavní část Malých Beskyd – **Pasmo Łamanej Skały**, známé také jako Zasolské hory (pol. Góry Zasolskie). Popsanou část pásma tvoří dva hřebeny – Bukowski Groń (767 m) a Wielka Bukowa (743 m) a vrchů Žar (761 m), Kiczera (827 m) a Kocierz (879 m), sbíhající se u průsmyku Przełęcz Kocierska (718 m).

FV údolích mezi horskými pásmy se nacházejí známá **turistická městečka a vesnice**. V údolí Visly leží Ustroň s lázněmi a charakteristickými pyramidami Zawodzie a městečko Visla (pol. Wisła), proslulá skokanským můstkem Malinka, který byl pojmenován po nejslavnějším obyvateli města, skokanovi Adamovi Małyszovi. V údolí Žylice leží hlavní lyžařské město Polska – Szczyrk. Na severním úpatí hor leží prosperující hospodářské středisko Bílsko-Bělá, kterému se díky mnoha památkám říká Malá Vídeň, a malebný Skočov (pol. Skoczów). V údolí soutěsky Soly se nacházejí dvě přehradní nádrže – jezera Międzybrodzkie a Żywieckie, u nichž leží vesnice Międzybrodzie Bialskie a Międzybrodzie Żywieckie. Trochu výše, mezi Slezskými a Živeckými Beskydy se nacházejí Węgierska Górka, Milówka a Rajcza. A konečně, na hřebenech pásma Ochodzita leží tzv. Beskydská Trojves – Jistebná

Glinne – výhled na Pásmo Romanky

Podzimní les v údolí potoka Zimnik

(pol. Istebna), Javořinka (pol. Jaworzynka) a Koňákov (pol. Koniaków), známý svými slavnými krajkami. Na české straně vedou trasy do Frýdlantu nad Ostravicí.

Historicky část popsaného regionu patřila do **Těšínského knížectví**, které se nacházelo mezi údolími Ostravice a Bělé (pol. Biała). Poté, co v roce 1740 většinu Slezska obsadilo Prusko, oblast zůstala v Rakousku, a v roce 1920 byla rozdělena mezi Polsko a Československo (nyní Česko) podél hřebene pásma Čantoryje a Stožku. Za údolím Bělé a hřebenem vrchů Beraní hora–Ochodzita se nachází bývalé Osvětimské knížectví, které se v 15. století stalo součástí Malopolska a během dělení Polska bylo začleněno do Haliče. Jeho hornatá část se nazývá **Živecko** (pol. Żywiecczyzna). V současné době jsou všechny popsané oblasti na polské straně součástí Slezského vojvodství (pol. Województwo Śląskie). Pro Beskydy je charakteristické velké množství pastvin a pasek se sídlišti rozesetými po horách. Jsou vzpomínkou na kdysi intenzivní pastorační ekonomiku vedenou **goralskými osadníky**. Překrývání různých etnických prvků vedlo k vytvoření bohaté lidové kultury, včetně specifických nářečí. Těšínské Slezsko obývají slezští goralé (pol. górale śląscy, oblast Živecka – živečtí goralé (pol. górale żywieccy). Současně se v okolí Ustroně, Visly a Třince vyskytuje slezské nářečí těšínské a v oblasti Jablunkova a Jistebné – nářečí jablunkovské.

Bílský okres (pol. powiat bielski) se nachází v jihovýchodní části Slezského vojvodství. Jižní část okresu je tvořena pohořími Malé a Slezské Beskydy, oddělené Wilkowickou bránou, severní část se táhne Slezským podhůřím až do údolí Visly. Území okresu je ideální pro aktivní turistiku. V létě na turisty čeká více než 230 km značených turistických stezek a 130 km cyklostezek. V zimě mají nadšenci lyžování k dispozici 40 sjezdovek a moderní infrastrukturu v hlavním městě zimních sportů – Szczyrku.

Pětidenní trasa

1. Bílsko-Bělá Olszówka – Dębowiec – Szyndzielnia – Klimčok – Průsmyk Karkoszczonka
2. Průsmyk Karkoszczonka – Salmopolský průsmyk – Malinowska Skała – Beraní hora – Przysłop pod Baranią Górą
3. Przysłop pod Baranią Górą – Ochodzitá – Javořinka – Gírová
4. Gírová – Mosty u Jablunkova – Velký Polom – Sulov
5. Sulov – Lysá hora – Ostravice

01 Bílsko-Bělá Olszówka – Dębowiec – Szyndzielnia – Klimčok – Průsmyk Karkoszczonka

Bílsko-Bělá Olszówka – 2,3 km – Olszówka Górna – 1,1 km – Dębowiec – 1,8 km – Przełęcz Dylówki – 2,6 km – Szyndzielnia – 2,0 km – Klimčok – 0,7 km – Horská chata Schronisko Klimczok – 2,6 km – Průsmyk Karkoszczonka

13,5 km

5 h

810 m

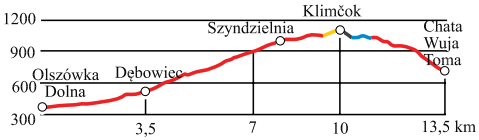

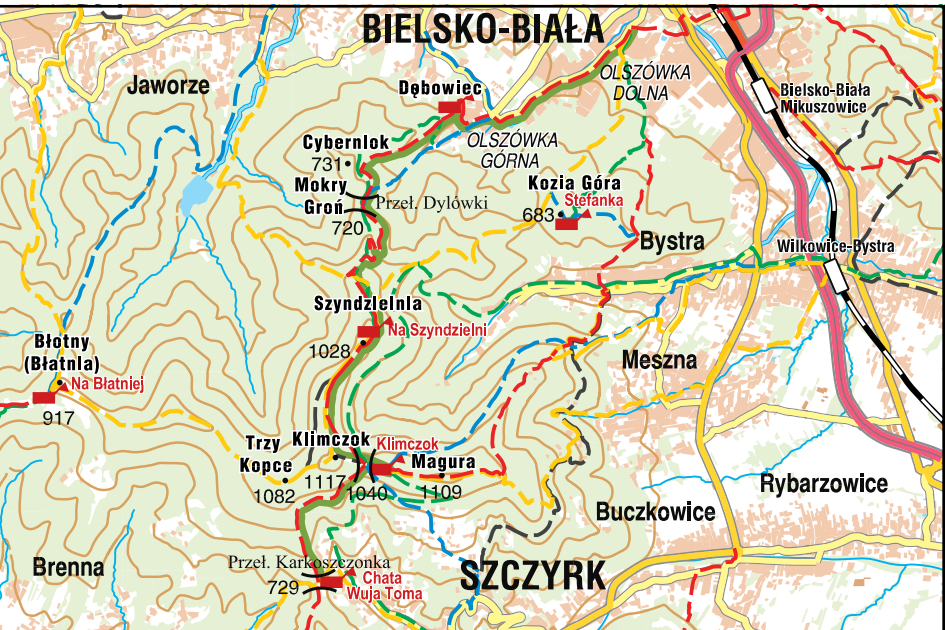

Dębowiec – hostinec

Dębowiec – lanovka

Trasa začíná v městské části Bílska-Bělé – **Olszówka Dolna** (363 m), u koncové zastávky městské hromadné dopravy Cygański Las. Jdeme červenou značkou po ul. Olszówka, nahoru údolím stejnojmenného potoka. Za kruhovým objezdem v části Olszówka Górna (443 m) vcházíme do horského pásma Klimčoku ve Slezských Beskydech. Zákrutami se dostáváme k ▸ **hostinci Gospoda Dębowiec** (525 m), který se nachází na malebné mýtině.

Hostinec Gospoda Dębowiec byl založen v budově bývalé hájenky, postavené v 19. století a převzaté v roce 1895 organizací Beskidenverein, a v roce 1954 PTTK. V roce 1992 přešla budova do soukromých rukou a stále patří k oblíbeným cílům procházek obyvatel Bílska-Bělé. Nedaleko hostince se nachází horní stanice sedačkové lanovky a celoroční sáňkařská dráha. Vedle ní je kaple Panny Marie Fatimské a socha pastora Józefa Schimkeho (tzv. Seniorův kámen, pol. Kamień Seniora), který zde zemřel v roce 1858. Během protireformace se tady konaly tajné evangelické bohoslužby.

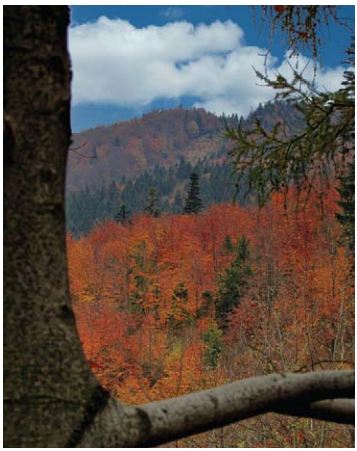

Stezka na vrch Szyndzielnia

Pokračujeme ve výstupu po štěrkové cestě, která se vine po svazích vrchů Cyberniok (731 m) a Mokry Groń k průsmyku Przełęcz Dylówki (720 m). Poté zákrutami přejdeme hřeben na okraji zarůstající mýtiny Hala Kamienicka, přetneme singletrackové cyklistické tratě. Za chvíli už jemněji dorazíme do sedla pod horou Szyndzielnia (975 m), kde byla paseka Gacioki. Odtud můžete zajít pěšky 300 metrů vlevo po zelené značce k horní stanici **lanovky** a rozhledně.

Dębowiec – výhled na Bílsko-Bělou

Klimčok – výhled na vrch Magura

Kabinová lanovka na Szyndzielniu byla postavena v roce 1953, a v letech 1994–95 proběhla její důkladná modernizace. Kamenná budova horní stanice dobře zapadá do horské krajiny. Lanovka má převýšení 449 m, cesta 6místnými vagóny trvá 8 minut. V roce 2015 byla vedle stanice postavena 18 metrů vysoká rozhledna.

Na sedle sestupujeme z hřebenové linie, čeká nás krátké stoupání k ▸ **horské chatě Schronisko Szyndzielnia** (1001 m).

Szyndzielnia – lanovka

Horská chata Schronisko Szyndzielnia byla postavena v roce 1897 organizací Beskidenverein z Bílska-Bělé, je to nejstarší provozovaný objekt v polských Beskydech. Projektant chaty Wilhelm Schlesinger se nechal inspirovat bavorskou architekturou. Vedle budovy přírodovědec Edward Schnack zřídil alpskou zahradu – zahradu horských rostlin. Po druhé světové válce objekt převzala organizace PTTK, která v letech 1954–57 postavila jižní křídlo.

Přístup k horské chatě Schronisko Szyndzielnia

- z městské části Bílsko-Bělá Wapienica - 5,4 km, 2.20/1.25 h
- z městské části Bílsko-Bělá Kamienica - 5,6 km, 2.30/1.30 h
- z městské části Bílsko-Bělá Olszówka Górna - 4,3 km, 1.50/0.50 h
- z městské části Bílsko-Bělá Olszówka - 7,9 km, 3.15/1.40 h
- z městské části Bílsko-Bělá Olszówka - 6,3 km, 2.45/1.45 h
- z vesnice Wilkowice - 8 km, 2.55/2.00 h
- z města Szczyrk - 6,6 km, 2.40/1.55 h

Klimčok – horská chata

Klimčok – vrchol

Z horské chaty se dostaneme na vrchol Szyndzielnie, která se tyčí nad Bílskem-Bělou (1028 m). Její název pochází od slova „šindel“ (pol. szyndzioł) . Pokračujeme ve výstupu po kamenité cestě, na začátku mírně, pak trochu strměji, a měníme barvu značky na žlutou, na vrchol ▸ **Klimčoku** (1117 m).

Klimčok je nejvyšším vrcholem severní části Slezských Beskyd a tvoří svorník hřebenů Szyndzielnia, Magura (1109 m) a Błatnia (917 m). Jeho jméno je spojeno se zbojníkem Klimčokem, který se měl skrývat v nedalekých jeskyních. Nahoře je telekomunikační vysílač a z místa, kde se přetíná lyžařský vlek, je omezený výhled na východ.

Z Klimčoku strmě sestupujeme po černé spojovací stezce podél lyžařského vleku na sedlo Siodło pod Klimczokiem (1040 m), známého také jako průsmyk Przełęcz Kowiorek. Ze sedla stojí za to zajít 300 m po zelené značce k ▸ **horské chatě Schronisko Klimczok** (1062 m).

Horská chata Schronisko Klimczok postavila bílská pobočka organizace Beskidenverein v roce 1914 na místě loveckého zámečku barona Klobuse. V roce 1945 objekt převzala organizace PTTK, vedle chaty se nachází volejbalové hřiště, venkovní bazén a lezecká stěna.

Přístup k horské chatě Schronisko Klimczok

- z vesnice Jaworze- 11,4 km, 4.10/3.10 h
- z horské chaty Schronisko Szyndzielnia - 2,6 km, 0.50/0.45 h
- z městské části Bílsko-Bělá Olszówka - 9,2 km, 3.50/2.40 h
- z vesnice Wilkowice - 10,2 km, 3.40/2.35 h
- z vesnice Wilkowice - 7,3 km, 2.55/1.50 h
- z vesnice Wilkowice - 9,3 km, 3.35/2.30 h
- z města Szczyrk - 4,7 km, 2.05/1.15 h
- z města Szczyrk - 5,9 km, 2.25/1.25 h
- z Salmopolskeho průsmyku - 10,8 km, 3.40/3.20 h
- z průsmyku Karkoszczonka, 2,7 km, 1.15/0.45 h
- z osady Brenná Bukowa - 5,1 km, 2.15/1.20 h
- z vesnice Brenná- 10,2 km, 3.50/2.50 h

Chata Wuja Toma

Průsmyk Karkoszczonka – výhled na Skalite

Ze sedla sestupujeme po červené značce, která vede podél jižních svahů Klimčoku na hřebenovou linii vrchu Trzy Kopce (1082 m). Odtud již strmějším klesáním dojdeme k ▸ **průsmyku Karkoszczonka** (729 m), kde končíme první den naší trasy.

Průsmyk Karkoszczonka odděluje horské pásmo Klimčoku od hřebene Kotaře (974 m), zde je **Chata Wuja Toma**, zřízená v goralském statečku z roku 1918.

Přístup do průsmyku Przełęcz Karkoszczonka, a horské chaty Chata Wuja Toma

- z města Szczyrk - 2,9 km, 1.10/0.45 h
- z Salmopolskeho průsmyku - 8,3 km, 2.35/2.45 h
- z vesnice Brenná - 12,3 km, 4.15/3.45 h
- z osady Brenná Bukowa - 2,7 km, 1.10/0.45 h

Szyndzielnia – horská chata

Výhled na Kotař

Salmopolský průsmyk – hostinec

02 2. Průsmyk Karkoszczonka – Salmopolský průsmyk – Malinowska Skała – Beraní hora – Przysłop pod Baranią Górą

Průsmyk Karkoszczonka – 5,2 km – Kotař – 1,8 km – Grabowa – 1,2 km – Salmopolský průsmyk – 1,4 km – Malinów – 2,2 km – Malinowska Skała – 1,4 km – Zielony Kopiec – 2,2 km – Magurka Wiślańska – 2,2 km – Beraní hora – 2,8 km – Przysłop pod Baranią Górą

20,6 km
6.50 h
1110 m

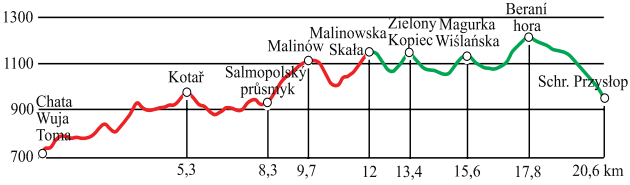

Z průsmyku Karkoszczonka (729 m) pokračujeme v cestě po červené značce, která vede po hřebeni Kotaře a spojuje horská pásma Klimčoku, Beraní hory a Skrzyczného. Po svahu Beskidku (860 m) dojdeme do sedla s budovami osady Migdalskie (790 m), která je částí Szczyrku. Za výhledovým vrcholem strmě stoupáme na vrchol hory Beskid Węgierski (Hyrca 929 m), s horní stanicí lyžařského vleku z části vesnice Brenná – Węgierski. Jdeme rovným hřebenem na vrchol nejvyššího v okolí ▸ **Kotaře** (974 m).

Název **Kotař** pochází od polského slova „kocenie“ a znamená rození mláďat u ovcí na zdejších horských pastvinách. Nahoře je vysílač GSM a evropský oltář postavený evangelíky v roce 2008 s kameny přivezenými ze všech evropských zemí. Směrem ke Szczyrku klesají výhledové paseky s budovami osady Kotarz.

Sestupujeme na sedlo a mijíme hraniční kameny na historické hranici Slezska a Malopolska. Jemným stoupáním se dostaneme na vrchy Grabowa (907 m) a Biały Krzyż (940 m) a poté na ▸ **Salmopolský průsmyk** (pol. Przełęcz Salmopolska, 934 m).

Salmopolský průsmyk odděluje hřeben Kotaře od vrchu Malinów (1115 m), který se nachází už v horském pásmu Skrzyczne – Beraní hora. Název průsmyku pochází od osady Salmopol, která se nachází níže v údolí Žylice a kterou v 17. století založili náboženští uprchlíci z Těšínského knížectví. Vede zde silnice Szczyrk–Visla postavená v letech 1965–68. V okolí se nacházejí budovy části Szczyrku – Biały Krzyż, pojmenované podle kříže stojícího na průsmyku. Můžete se zde najíst v několika regionálních hostincích.

Z průsmyku stoupáme poměrně strmě na **Malinów** (1115 m), na jehož svazích je několik jeskyní. Vstupujeme do oblasti velkého kacení smrků, kterou porůstá mladý les, způsobeného ekologickou katastrofou (expanze kůrovce, polomy), která nás bude doprovázet do Beraní hory. Sejdeme do průsmyku Malinowska Przełęcz (1009 m), poté vystoupáme na vrch ▸ **Malinowska Skała** (1152 m) v hlavním pásmu Skrzyczne – Beraní hora, po němž budeme pokračovat v cestě. Vrchol lze minout po modré spojovací značce.

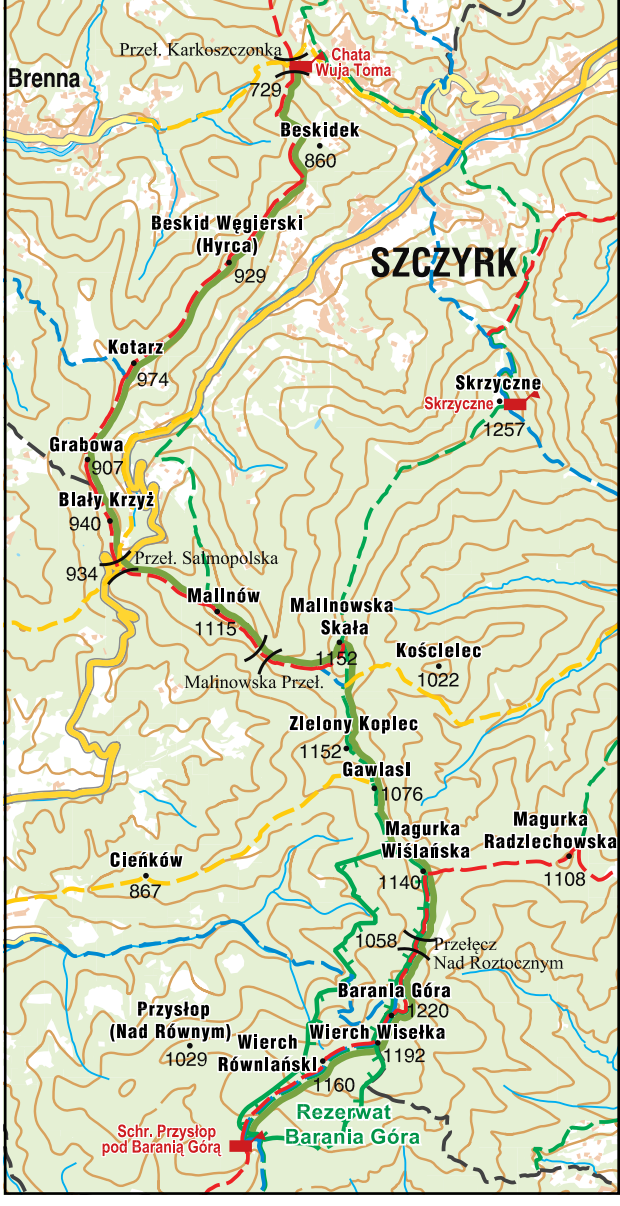

Malinowska Skała – skála na vrcholu

Pod Malinowską Skałą – výhled na Kościelec

Malinowska Skała je tvořena slepenci vyskytujícími se na hřebeni, který vede směrem na Kotař. Pod vrcholem tvoří 6metrový skalní výchoz, který má status přírodní památky. Z odlesněného vrcholu se táhnou rozlehlá panoramata a je odtud výborně vidět nedalekou kopuli Skrzyczneho.

Z vrchu Malinowska Skała pokračujeme v cestě po zelené značce, sestupujeme do sedla, kam sahá modrá spojovací stezka, strmým stoupáním se dostaneme na Zielony Kopiec (1152 m), jehož název pochází od dávných kopců na hranici Slezska a Malopolska. Sestupujeme k vrcholu hory Gawlasi (1076 m), poté se dostaneme na vrch **Magurka Wiślańska** (1140 m), odkud vede boční hřeben vrchu Glinne ve směru vesnice Węgierska Górka. Klesáme k průsmyku Przełęcz nad Roztocznym (1058 m) a strmým stoupáním se dostáváme na vrchol ▸ **Beraní hory** (1220 m).

Beraní hora je po Skrzycznem druhým nejvyšším vrcholem Slezských Beskyd, který je v důsledku rozsáhlého kácení vynikajícím vyhlídkovým bodem. Kromě toho byla na vrcholu v roce 1991 postavena 15metrová rozhledna, ze které je vidět beskydská pohoří, Malou Fatru a Tatry. Na západním svahu byla v roce 1953 vyhlášena **Přírodní rezervace Beraní hora** (pol. Rezerwat przyrody Barania Góra), která zahrnuje smíšený jedlo-smrko-bukový les původního charakteru, ve vyšších polohách přecházející do horského smrkového lesa. V rezervaci jsou prameny potoků Bílá a Černá Viselka (pol. Biała a Czarna Wisełka), z nichž pramení největší polská řeka – Visla.

Beraní hora – rozhledna

Hala Barania

Horská chata Przysłop pod Baranią Górą

Z vrcholu sestupujeme přes Wierch Wisełka (1192 m) na Wierch Równiański (1160 m) a vstupujeme do rezervace. Po monotónním sestupu se dostaneme na mýtinu ▸ **Przysłop** (951 m) s horskou chatou, kde zakončíme druhý den trasy.

V roce 1897 arcivévoda Bedřich Habsburský postavil na mýtině **Przysłop** dřevěný lovecký zámeček pro lov tetřeva hlušce, a v roce 1925 byla v objektu zřízena **horská chata Przysłop pod Baranią Górą**. Kvůli velkému turistickému ruchu byla v letech 1973–79 postavena nová budova chaty a lovecký zámeček byl v roce 1985 přemístěn do městečka Visla, kde slouží jako sídlo organizace PTTK.

Ve staré budově horské služby z roku 1951 bylo v roce 1994 založeno středisko dějin horské turistiky **Baraniogórski Ośrodek Historii Turystyki Górskiej „U źródeł Wisły"**, které prezentuje sbírku z historie turistiky v Beskydech a etnografickou sbírku. Ve staré myslivně z roku 1863 se nachází **Lesní síň** (pol. Izba Leśna) s ukázkami rostlin a živočichů, dávnou lesnickou kanceláří a výstavou o rezervaci Beraní hory.

Přístup k horské chatě Schronisko Przysłop pod Baranią Górą

- z městské části Visla Głębce – 11,4 km, 4.00/3.15 h
- z městské části Visla Czarne Zameczek - 6,4 km, 2.20/1.40 h
- z městské části Visla Czarne – 10,1 km, 3.40/3.00 h
- z vesnice Węgierska Górka – 16,3 km, 5.45/4.55 h
- z vesnice Węgierska Górka – 14,5 km, 5.30/4.35 h
- z vesnice Kamesznica – 10,2 km, 3.50/3.00 h
- z osady Kamesznica Górna – 6,1 km, 2.20/1.35 h
- z vesnice Zwardoń – 15,7 km, 5.20/4.50 h
- z vesnice Jistebná – 9,5 km, 3.10/2.30 h

Beraní hora – výhled na vrchy Cieńków, Čantoryje a Równica

Středisko dějin horské turistiky – Baraniogórski Ośrodek Historii Turystyki Górskiej

Beraní hora – výhled na Skrzyczne

03 Przysłop pod Baranią Górą – Ochodzitá – Javořinka – Gírová

Przysłop pod Baranią Górą – 1,7 km – Pod Karolówką – 5,0 km – Koňakovský průsmyk – 2,8 km – Pod Ochodzitą – 0,9 km – Wierch Czadeczka – 4,0 km – Javořinka Zapasieki – 4,1 km – Javořinka Trzycatek – 0,9 km – Trojmezí – 2,1 km – Hrčava – 2,9 km – Komorovský Grúň – 2,4 km – Gírová

27 km
8.10 h
900 m

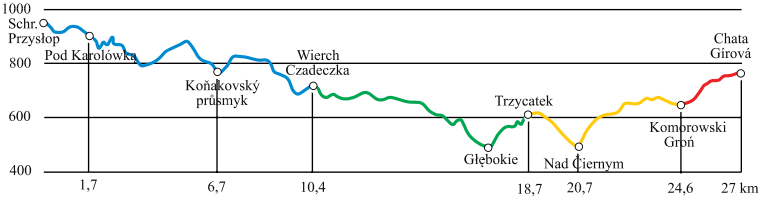

Opouštíme Przysłop pod Beraní horou a vydáme se modrou značku směrem na Zvardoň. Překročíme údolí Črné Viselky a přejdeme kolem kaple s křížem z roku 1864 na hřeben hory Karolówka (931 m). Na rozcestí poblíž **Karolówky** sestupujeme z hlavního hřebene pásma Skrzyczneho a Beraní hory ve Slezských Beskydech. Jdeme po bočním hřebeni směrem na Ochodzitou, mijíme vrch **Gańczorka** (909 m), jehož název má pocházet od hrnčíře, který zde žil v samotě a spáchal sebevraždu. Pokračujeme v sestupu, mijíme vrch Mała Gańczorka (831 m) a dostáváme se k osadě Polenica. Mírným stoupáním se dostaneme k vrcholu **Tynioku** (891 m), jehož název pochází od místního slova „tynina" – latě ze smrkového dřeva sekaného sekerami. Opouštíme les a vstupujeme na území ▸ **Koňákova**.

Koňákov je vesnice známá pro slavnou koňakovskou krajku, spolu s Jistebnou a Javořinkou tvoří tzv. Beskydskou Trojves. Charakteristická pro tuto oblast je rozptýlená zástavba, která stoupá vysoko na odkryté horské hřebeny.

Sestupujeme podél budov osady Groń do Koňakovského průsmyku (766 m), pote stoupáme silnicí na ▸ **Koczy Zamek** (847 m).

Ochodzitá – výhled na Kyčeru

Stożek Wielki
979
Stożek
Kiczory
990
Przełęcz Kubalonka
761
Beskidek
797
Schr. Na Przysłopie pod Baranią Górą
Karolówka
931
Stecówka
Písečná (Ploseczna)
POLSKA
Młoda Góra
834
Gańczorka
909
Mł. Gańczorka
831
Kamesznica
Písek (Piosek)
Złoty Groń
707
Olza
Tynlok
891
Istebna
Konlaków
Przeł. Konlakowska
766
Koczy Zamek
847
Bukovec (Bukowiec)
Ochodzlta
895
CZECHY
Komorovský grúň
Jaworzynka
ZAPASIEKI
Muzeum Świerka Istebniańskiego
678
681
Przełęcz Rupienka
672
Lalki
Glrová
840
733
Na Działach
701
Trzycatek
Durajewski Groń
609
Wlerch Czadeczka
Chata Girová
Hrčava (Herczawa)
Małojurski Groń
635
Trójstyk
Sołowy Wlerch
841
Zwardoń
Laliki
Šance
608
Čierne
SŁOWACJA
Skallté

Ochodzitá – výhled na Koňákov

Název Koczy Zamek pochází od maďarského hraběte Kocsiho, který měl podle legendy tragický poměr s místní goralkou. Pravděpodobnější verze však hovoří o obklopeném vozy a opevněném táboře husitů – táboritů (z maďarského „kocsi" – vůz). Pod vyhlídkovým vrcholem se nachází kamenolom.

Koczy Zamek – bývalý lom

Přejdeme silnici Jistebná–Milówka a projdeme osadou Pietraszyna. Odtud stojí za to zajít na vyhlídkový vrchol ▸ **Ochodzité** (895 m).

Ochodzitá – výhled na Tyniok

Trojmezí – polský hraniční sloup

Ochodzitá (pol. Ochodzita) je nejvyšším vrcholem pásma spojujícího Slezské Beskydy s Živeckými Beskydy, které vede z Beraní hory do Zvardoňského průsmyku. Název hory pochází z toho, že ji „obcházejí" cestující, kteří jedou z Jistebné do Milówky. Charakteristický kopulovitý vrchol je většinou odlesněný, což nabízí rozlehlé kruhové panorama. Zahrnuje Slezské Beskydy, pásmo Veľká Rača a Pilsko z pohoří Živeckých Beskyd, Moravskoslezské Beskydy, a za dobré viditelnosti Malou Fatru a Tatry. Nahoře stojí televizní a rozhlasová věž.

Sestupujeme z vrcholu a vracíme se na stezku, která vede přes osadu Rupienka k průsmyku se stejnojmenným názvem (672 m). Hned za průsmykem změníme značku na zelenou. Jdeme po vyrovnaném hřebeni kopce Wierch Czadeczka (681 m) s osadou ▸ **Wyrchczadeczka**.

V osadě **Wyrchczadeczka** se nachází **Muzeum jistebenského smrku** (pol. Muzeum Świerka Istebniańskiego), odrůdy známé svou odolností vůči obtížným horským podmínkám a působivou velikostí. Smrk je pěstován pro banku Beskydskou genovou banku (pol. Beskidzki Bank Genów), vedle ní je voliérový chov tetřeva hlušce.

Jdeme po silnici po téměř plochém hřebeni (678 m) přes osady **Zapasieki** Górne a Zapasieki Dolne patřící k **Javořince**. V osadě Hasztuba klesáme lesem do údolí Čadečky (pol. Czadeczka, 496 m), které už patří – jako jedno z mála v Polsku – do povodí Černého moře. Vstupujeme do pásma Gírové (pol. Girowa), stoupáme přes osady Głębokie a Kułonek na svahy kopce Durajewski Groń (609 m). Poté se po svazích kopce Małojurski Groń (635 m) dostáváme do osady **Trzycatek** (610 m), pojmenované podle bývalé celnice na přechodu do Uherska, kde se vybíralo clo ve výši 1/30 hodnoty zboží. Odtud je už blízko k hraničnímu ▸ **trojmezí** (558 m).

Trojmezí hranic Polska, České republiky a Slovenska vzniklo po zániku Československa v roce 1993, zatímco současná polsko-česká hranice existuje od roku 1924. Na turistickém trojmezí jsou tři samostatné hraniční sloupy, ve skutečnosti se však hranice sbíhají v korytě potoka.

Trojmezí

Horská chata Gírová

Překračujeme hranici a vstupujeme na území České republiky, stále však zůstáváme v historické oblasti Těšínského Slezska. Sestupujeme žlutou značkou přes osadu Za Vrškem do údolí potoka Gorilov (504 m), poté stoupáme na Šance (608 m) a do vesnice ▸ **Hrčava**.

Hrčava byla kdysi částí Javořinky, po rozdělení Těšínského Slezska v roce 1920 se stala součástí Polska, avšak na žádost obyvatel byla v roce 1924 začleněna do Československa, a nyní do České republiky. Izolovaná vesnice je oddělena od zbytku země masivem Gírové. Po oddělení od Javořinky postavili obyvatelé v roce 1936 dřevěný kostel sv. Cyrila a Metoděje.

Z Hrčavy jemně stoupáme podél hranice na hřeben Na Dílech (701 m) a do osady Komorovský Grúň (649 m). Změníme trasu na červenou, po hřebeni na vrchol Komorovského Grúně (733 m) a na jižní svah Gírové (840 m), kde se nachází ▸ **Horská chata Gírová** (779 m).

Horská chata Gírová byla postavena v roce 1932 Klubem československých turistů z Karviné a původně byla pojmenována podle jejího stavitele – Leopolda Dorazila. Po roce 1945 zde sídlilo rekreační středisko průmyslových závodů a Československý svaz tělesné výchovy a sportu. Funkce horské chaty byla obnovena v roce 1993..

Přístup k Chatě Gírová

- Z Jablunkova – 7,4 km, 2.30/1.55 h
- Z Bukovce – 5,4 km, 1.55/1.20 h
- Z Bukovce Za Kempou - 6,4 km, 2.10/1,40 h
- Z osady Javořinka Trzycatek – 5,3 km, 1.45/1.30 h
- Z osady Javořinka Trzycatek – 8,2 km, 2.40/2.25 h
- Z Čierneho – 4,9 km, 1.55/1.20 h
- Z Svrčinovce – 7,5 km, 2.35/2.05 h
- Z Mostů u Jablunkova zastávky – 6,1 km, 2.00/1.40 h
- Z Mostů u Jablunkova – 4,2 km, 1.35/1.05 h

04 Gírová – Mosty u Jablunkova – Velký Polom – Sulov

24,6 km
7.55 h
1070 m

Gírová – 1,8 km – Studeničné – 2,3 km – Mosty u Jablunkova – 3,8 km – Skalka – 1,0 km – Kostelky – 2,7 km – Velký Polom – 7,5 km – Pod Malým Polomem – 5,3 km – Sulov

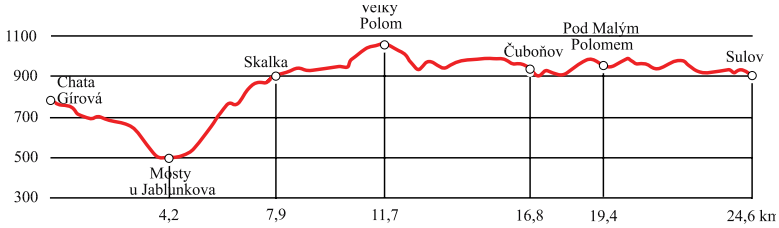

Z Gírové pokračujeme po červené značce. Klesáme přes osady Štípanka a Šuvařina, nalevo je vidět stěnu velkého sesuvu půdy, ke kterému došlo 19. května 2010. Mineme vrch Studeničný (717 m) a nacházející se pod ním ▸ **Horskou chatu Studeničné** (681 m).

Horská chata Studeničné byla postavena z bývalé hospodářské budovy pro lesní dělníky. Na konci sedmdesátých let 20. století ji třinecké železárny přestavěly na horskou chatu, která patří od roku 1989 do soukromých rukou.

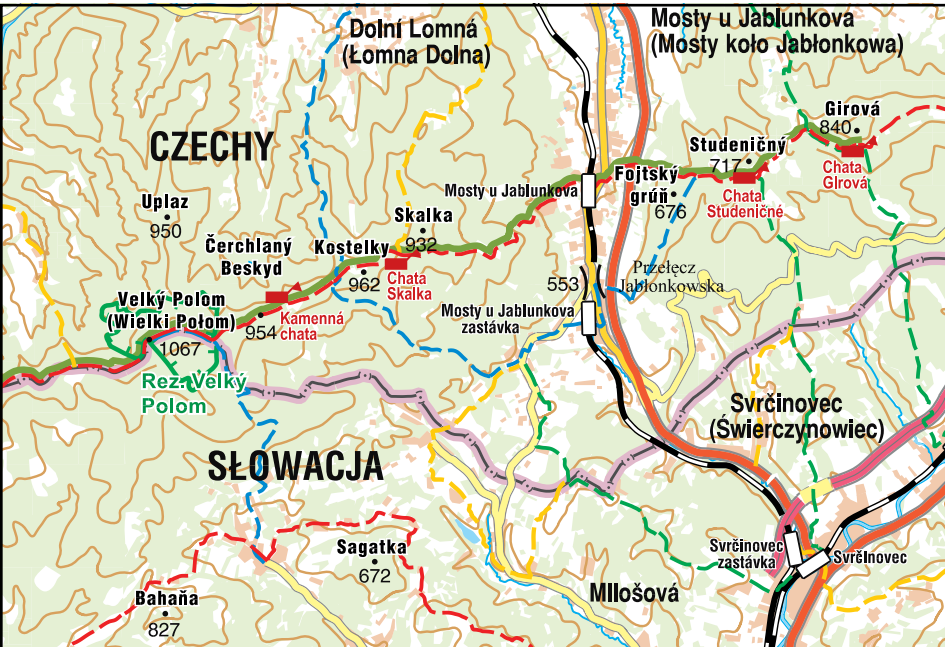

Horská chata Studeničné

Mosty u Jablunkova – nádraží

Ze sedla pod Fojtským grúňem (655 m) zahajujeme strmý sestup směrem na **Mosty u Jablunkova**, kolem lyžařského střediska Skiareál Mosty s bobovou dráhou. Jdeme pod viaduktem silnice Jablunkov–Čadca a dostáváme se do centra Mostů u Jablunkova (495 m). Na hlavní silnici můžete zajít doprava ke kostelu sv. Hedviky z roku 1768. Dostáváme se k ▸ **nádraží**.

Moravskoslezské Beskydy z Velkého Polomu

Stanice se nachází na železniční trati Košicko-bohumínské dráhy, postavené v roce 1871 a procházející tunelem přes Jablunkovský průsmyk oddělující Slezské Beskydy od Moravskoslezských Beskyd. V roce 1938 byla stanice obsazena polskými vojsky, na které v noci z 25. na 26. srpna roku 1939 zaútočila německá milice z území Slovenska. Byla to jedna z událostí předcházejících vypuknutí druhé světové války. V letech 2007–13 byl vybudován nový tunel, kterým jezdí vlaky Praha–Košice, a starý byl vyřazen z provozu.

Projdeme pod kolejemi, opouštíme Slezské Beskydy a vstupujeme do horského pásma Velkého Polomu v Moravskoslezských Beskydech. Stoupáme přes osadu Na Kamencu s horskou chatou Zuzana (647 m) do lesa, kde začíná strmá cesta. Dlouhým výstupem přes osadu Podlesí se dostaneme k osadě Kyčera a rozcestí Pod Skalkou (847 m). Odtud už jemněji dojdeme na hlavní hřeben Velkého Polomu a k ▸ **Horské chatě Skalka** (906 m).

Horská chata Skalka byla postavena v roce 1928 německou organizací Beskidenverein a stala se místem setkání separatistické Sudetoněmecké strany. Po roce 1945 prošel objekt různými peripetiemi, a v roce 1991 se stal majetkem Klubu českých turistů. Po dlouhé rekonstrukci byl v roce 2002 znovu zprovozněn.

Horská chata Skalka

Chata Severka

Z Horské chaty Skalka vyjdeme na Kostelky (962 m), po cestě pozorujeme výhled na sever od sjezdovek. Na vrcholu se nachází Chata Severka, která slouží nedalekému lyžařskému areálu. Sejdeme do sedla pod Kostelkami (928 m), odkud dojdeme ke ▸ **Kamenné chatě** (945 m).

Kamenná chata byla postavena v roce 1929 vedle dnes již neexistující chaty pod Velkým Polomem. Chata vyhořela v roce 1960 a na jejím místě byl postaven hotel Tetřev, který byl zbořen v roce 1990. Vedle byla v roce 2011 postavena celoročně otevřená **rozhledna Tetřev**, na níž je vstup zdarma.

Přístup k horským chatám v oblasti vrchu Kostelky

- z Svrčinovce – 9,5 km, 3.30/2.40 h
- z Mostů u Jablunkova zastávky – 4,3 km, 1.50/1.05 h
- z Mostů u Jablunkova – 4,9 km, 2.00/1.10 h
- z Bocanovic – 8,3 km, 3.10/2.20 h
- z Dolní Lomné – 4,8 km, 2.00/1.10 h
- z Horní Lomné – 7,3 km, 2.45/2.10 h

Pokračujeme v cestě přes Čerchlaný Beskyd (954 m) do sedla pod Velkým Polomem (1005 m). Tady se dostáváme k česko-slovenské hranici, podél níž půjdeme až do konce trasy. Krátkým stoupáním se dostáváme na vrchol ▸ **Velkého Polomu** (1067 m).

Velký Polom je nejvyšším vrcholem v pohraničním pásmu Moravskoslezských Beskyd. Okolní původní bukový a jedlový les je chráněn rezervací vyhlášenou v roce 1999.

Z Velkého Polomu sestoupíme do sedla pod Muřinkovým vrchem (940 m), kde se nachází kamenná kaple z roku 1910. Mineme Muřinkový vrch (978 m) a Burkův vrch (1032 m) a po svahu vrcholu (1021 m) sestupujeme na sedlo Čuboňov (935 m). Vzdalujeme se od hranice a po svazích Čuboňova (1014 m) a Malého Polomu (1061 m) se dostáváme k rozcestí pod Malým Polomem (970 m).

Kamenná chata

Velký Polom

Poté se vracíme opět ke hřebeni a hranici a přes Polomku (984 m) a osadu Vilémovice se dostaneme pod Sulov (943 m). Mineme zděnou kapli a sestoupíme do osady ▸ **Bílý Kříž** (905 m) s dřevěnou zvonicí.

Rozhledna Tetřev

V **osadě** se nachází bývalý Berghotel, postavený německou turistickou organizací v roce 1937, a chata Klubu českých turistů, postavená ve stejné době.

Výstup na vrch Sulov

- z Horní Lomné – 9,3 km, 3.20/2.45 h
- z Morávky – 4,1 km, 1.40/1.10 h
- z Visalají – 2,3 km, 1.00/0.40 h
- z Zlatníka – 6 km, 2.10/1.40 h
- z přehrady Šance – 12,2 km, 4.15/3.35 h
- ze Starých Hamrů – 10,7 km, 3.50/3.05 h
- ze Starých Hamrů Černé – 9,9 km, 3.20/2.40 h
- z Konečné – 7,4 km, 2.40/2.20 h

05 Sulov – Lysá hora – Ostravice

Sulov – 2,1 km – Ježánky – 2,8 km - Vyšní Mohelnice – 5,2 km – Lysá hora – 2,5 km – Lukšinec – 1,6 km – Butořanka – 3,4 km – Ostravice

17,6 km
5.40 h
780 m

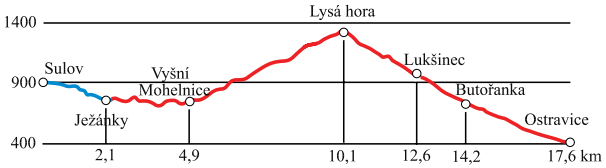

Poslední den naší trasy začneme v osadě **Bílý Kříž** (905 m), odkud se vydáme po modré značce a opustíme hraniční hřeben Moravskoslezských Beskyd. Sejdeme do sedla s křížem, po němž byla osada pojmenována, a projdeme kolem experimentálního ekologického pracoviště (890 m). Traverzujeme svahy Smrkoviny (957 m) vedle pramene a osady Kotosčina.

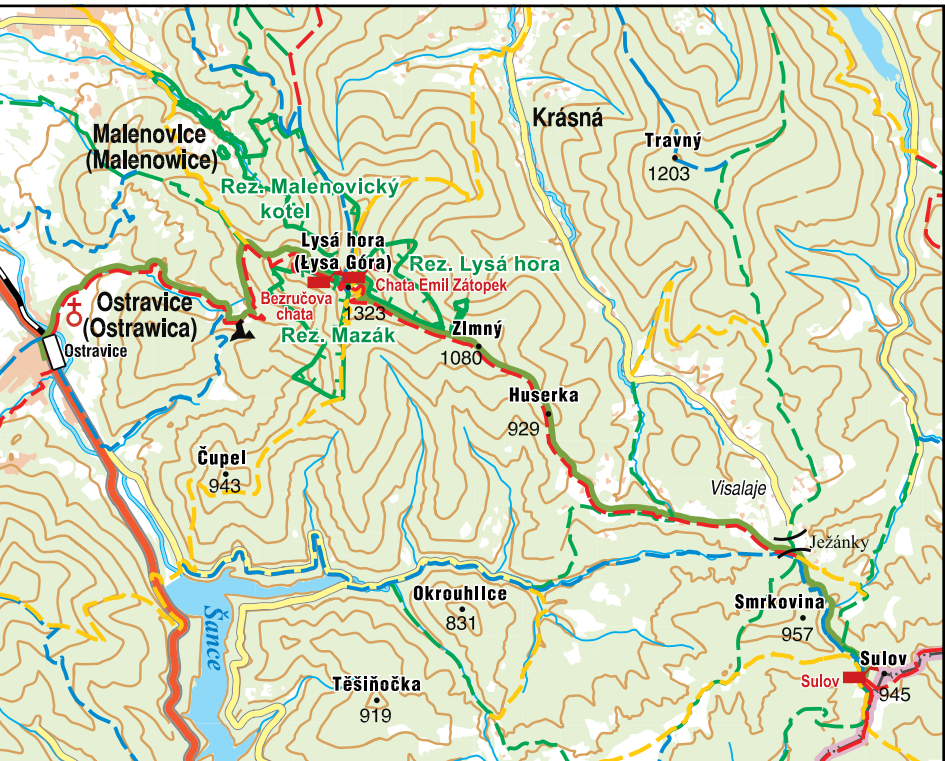

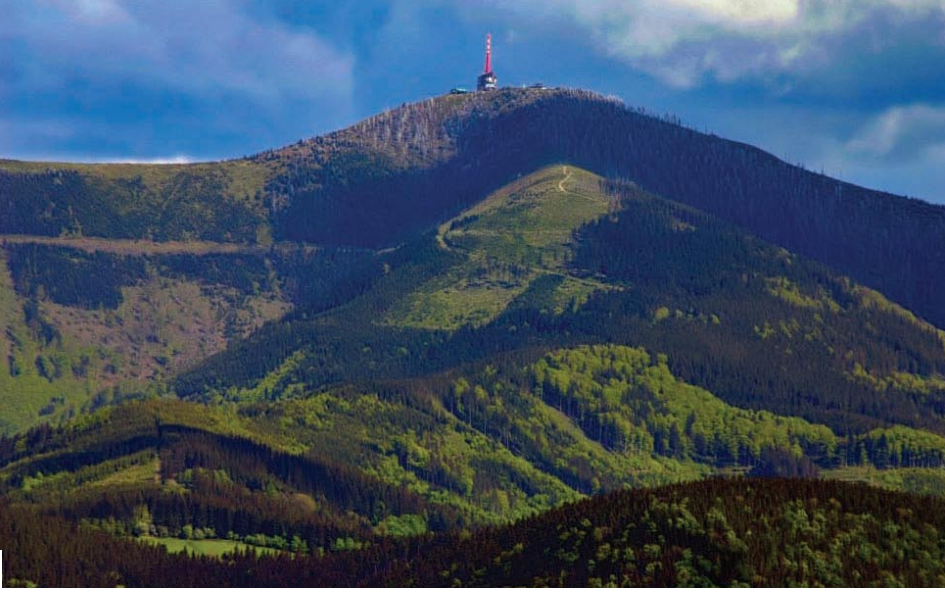

Výhled na Lysou horu

Sestupujeme do sedla **Ježánky** (768 m), kde se hřeben rozděluje na dvě větve – pásmo Travného a pásmo Lysé hory, po kterém budeme pokračovat. K sedlu sahají budovy osady Visalaje s autobusovou zastávkou.

Měníme barvu značky na červenou, nyní nás na malebných mýtinách čeká řada osad, oddělených malými kopci. Nejprve sestoupíme do sedla s osadou Obidová (743 m). Za kopcem 768 m nás čeká další sedlo – tentokrát s osadou Muroňka (714 m). Nakonec se přes vrchol 750 m dostáváme k osadě **Vyšní Mohelnice** (724 m). Táhne se až k vrcholu 836 m, ke kterému se blížíme. Nyní nás čeká dlouhý výstup podlouhlým hřebenem na Lysou horu, po cestě několikrát překročíme přístupovou cestu na vrchol. Dosáhneme vrcholu Huserky (929 m), za kterou lze odpočinout pod přístřeškem umístěném na průsmyku pod vrcholem. Dostaneme se na vrchol Zimného (1080 m) a začínáme poslední etapu výstupu. Vpravo začíná ▸ **Přírodní rezervace Lysá hora**, ležící na východních svazích hory, klesající do údolí Mohelnice. Po delší době dojdeme k lyžařskému vleku a poslední etapu výstupu na ▸ **Lysou horu** projdeme přístupovou cestou na vrchol.

Přírodní rezervace Lysá hora byla vyhlášena v roce 2011 a chrání fragmenty původních horských smrkových lesů.

Lysá hora (1323 m) je nejvyšší vrchol Moravskoslezských Beskyd a celého Těšínského Slezska. Vrchol se nachází na konci bočního hřebene, prudce klesajícího do údolí Mohelnice a Ostravice. Charakteristická výrazná silueta vrcholu, zvýrazněná telekomunikační věží, je viditelná z dálky. Je to nejvyšší bod celé naší 5denní trasy. Na vrcholu je 78 metrů vysoký televizní vysílač, postavený v roce 1980, a meteorologická stanice z roku 1954. Z Lysé Hory se nabízejí rozlehlé výhledy, které sahají až do polské části Horního Slezska.

Jsou zde dvě horské chaty – **Chata Emil Zátopek** a **Bezručova chata**. První je pojmenována po vynikajícím českém běžci – Emilovi Zátopkovi (1922–2000). Byla postavena v letech 2011–2015 na místě horské chaty Erzherzog-Albrecht-Schutzhaus, kterou postavil německý Beskidenverein v roce 1895 a která vyhořela v roce 1972. Ze starých budov se dochoval pouze dávný Steinernehaus z roku 1933.

Bezručova chata byla postavena Klubem československých turistů v roce 1935, ale také vyhořela v roce 1978. Nová chata byla postavena až v letech 2012–15, je pojmenována podle básníka Petra Bezruče (1867–1958), který navštěvoval Lysou horu.

Výstup na Lysou horu

- z Frýdlantu nad Ostravicí – 11,3 km, 4.30/3.00 h
- z Frýdlantu nad Ostravicí – 10,6 km, 4.15/2.45 h
- z Nové Dědiny - 8,7 km, 3.45/2.15 h
- z Ostravice zastávky – 8,6 km, 3.45/2.15 h
- z Ostravice – 7,5 km, 3.25/2.00 h
- z Ostravice – 8,8 km, 3.45/2.15 h
- z přehrady Šance – 6,9 km, 3.10/1.50 h
- z Visalají – 8,5 km, 3.20/2.25 h
- z Krásné – 6,3 km, 3.00/1.40 h
- z Pražma – 13,5 km, 5.15/3.45 h

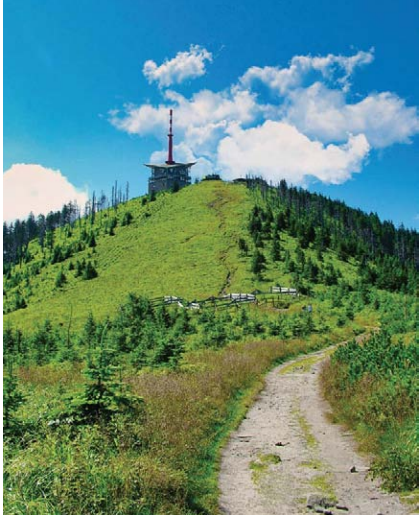

Pod vrcholem Lysé hory

Z vrcholu pokračujeme po červené značce, nyní nás čeká dlouhý sestup do údolí Ostravice, v němž je naučná stezka Lysá hora. Sestupujeme zákrutami poblíž památníku obětem Lysé hory, mezi dvěma přírodními rezervacemi. Vpravo je ▸ **rezervace Malenovický kotel**, vlevo delší dobu jdeme po hranici ▸ **rezervace Mazák.**

Přírodní rezervace Malenovický kotel byla vyhlášena v roce 2004 a chrání strmé svahy Lysé hory, klesající do údolí Slatiny, na nichž se vyskytují zajímavé rostlinné ekosystémy.

Přírodní rezervace Mazák byla vyhlášena v roce 1956 za účelem ochrany přírodních bukových podhorských a smrkových horských lesů.

Ostravice – Ráj dřevěných soch

Po delší době poměrně strmého klesání se dostáváme na rozcestí Lukšinec (953 m). Zde opouštíme hřebenovou linii a sestupujeme vedle pramene na malebnou mýtinu s osadou Butořanka. Po levé straně svahu se nachází zajímavý **skalní útvar – Horní Mazák**. Dostáváme se do sedla 730 m, za němž se dostaneme do údolí Sepetného potoka, kterým pokračujeme dolů až do Ostravice. Po dlouhé době se dostáváme k budovám obce **Ostravice**, které sahají na hřeben Smrčiny (810 m). Mineme horský lanový park Opičárna a sestupujeme do údolí řeky Ostravice.

Po cestě můžete odbočit doleva a prohlédnout si e**vangelický kostel** z let 1873–74, malebně položený na horské mýtině. Chrám byl postaven v novoklasicistickém stylu, v roce 1885 zde byla zřízena farnost. Vzhledem k tomu, že se kostel nachází na slezském břehu Ostravice, na rozdíl od zbytku stejnojmenné obce, původně patřil k vesnici Staré Hamry.

Překračujeme řeku Ostravici podél historické hranice mezi Těšínským Slezskem a Moravou. Jdeme na moravskou stranu, mineme turistickou informací a přejdeme koleje tratě z Frýdlantu nad Ostravicí. Hlavní silnice Ostrava – Horní Bečva nás zavede na ▸ **železniční nádraží v Ostravici**, kde končí celá naše 5denní trasa.

Železniční stanice Ostravice se nachází na konci krátké, jen 6,4 km dlouhé tratě z Frýdlantu nad Ostravicí. Trať byla postavena v roce 1908 a původně pokračovala do vesnice Bílá, avšak v roce 1965 byl konečný úsek uzavřen z důvodu výstavby vodní nádrže Šance.

Třídenní trasa

1. **Ustroň – Równica – Orłowa – Salmopolský průsmyk – Skrzyczne**
2. **Skrzyczne - Szczyrk – Klimčok – Błatnia (Błotny)**
3. **Błatnia (Błotny) – Mały Cisowy – Skočov**

01 Ustroň – Równica – Orłowa – Salmopolský průsmyk – Skrzyczne

Ustroň – 3,9 km – Równica – 3,5 km – Przełęcz Beskidek – 1,5 km – Orłowa – 3,1 km – Zakrzosek – 1,2 km – Trzy Kopce Wiślańskie – 2,4 km – Smerekowiec – 3,1 km – Salmopolský průsmyk – 1,4 km – Malinów – 2,2 km – Malinowska Skała – 2,5 km – Małe Skrzyczne – 1,7 km – Skrzyczne

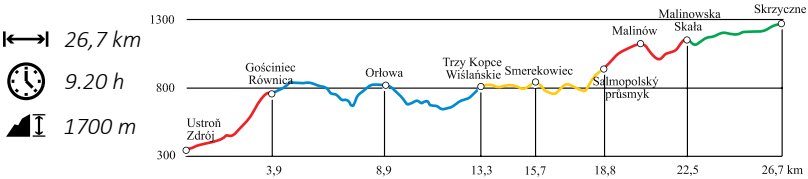

První den třídenní trasy po Slezských Beskydech začneme v ▸ **stanici Ustroň Zdrój** (356 m), která se nachází v centru Ustroně.

Stanice se nachází na trati Ustroň–Visla Głębce, postavené v letech 1928–33. Trať se spojuje ve stanici Ustroň s přípojkou do stanice Holešov, postavenou v roce 1888. V současné době (2021) probíhá rekonstrukce kolejí, a po její dokončení vlaky z Katovic do Visly výrazně zrychlí.

Vedle stanice začíná červená Hlavní beskydská magistrála Kazimierza Sosnowského, která vede až do vesnice Wołosate v pohoří Bukovské vrchy (pol. Bieszczady). Jdeme po této stezce ul. M. Grażyńskiego, překračujeme řeku Vislu, a poté zahájíme výstup ul. Gościradowiec, která vede údolím stejnojmenného potoka. Ulicemi Leczniczou, Ubocznou a Źródlanou procházíme lázeňskou čtvrtí Ustroně – ▸ **Zawodzie**, vedle Slezské revmatologické nemocnice (pol. Śląski Szpital Reumatologiczny).

Pro **Zawodzie** jsou charakteristické modernistické budovy sanatorií ve tvaru pyramidy, postavené v letech 1967–90.

Vstoupíme do lesa a horského pásma Równica, podél kterého půjdeme k Salmopolskému průsmyku. Stoupáme strmě údolím potoka Gościradowiec ke ▸ **Kameni evangelíků** (pol. Kamień Ewangelików).

ZAWODZIE
Kamień Ewangelików
Równica
884
Ustroń Zdrój
Gościniec Równica
USTROŃ
LEŚNICA
Beskidek
700
668
Przeł. Beskidek
Orłowa
813
Ustroń Polana
Świniorka
700
Wisła Obłaziec
Bukowa
713
Wisła
WISŁA
Wisła Uzdrowisko
Skolnity
728
Wisła Dzlechclnka
Stary Groń
792
Trzy Kopce Wiślańskie
Telesforówka
803 810
Gościejów
812
Smerekowiec
853
Brenna
Brennica
Przeł. Salmopolska
934
Jawierzny
802
Przeł. Baracht
Kotarz
974
Malinów
1115
Malinowska Przeł.
Przeł. Karkoszczonka
723
SZCZYRK
Żylica
Skrzyczne
Skrzyczne
1257
Małe Skrzyczne
1211
Kopa Skrzyczeńska
1189
Malinowska Skała
1152

Równica – vrchol

Kamen evangelíků pod vrchem Równica

Kámen evangelíků má podobu oltáře s vyrytým křížem a kalichem, v době protireformace (1654–1709) evangelíci zde uspořádali tajné místo pro lesní bohoslužby.

Nyní už jemnějším stoupáním se dostáváme na mýtinu na svahu hory Równica (884 m), na které stojí bývalá chata PTTK, nyní hostinec ▸ **Gościniec Równica** (765 m).

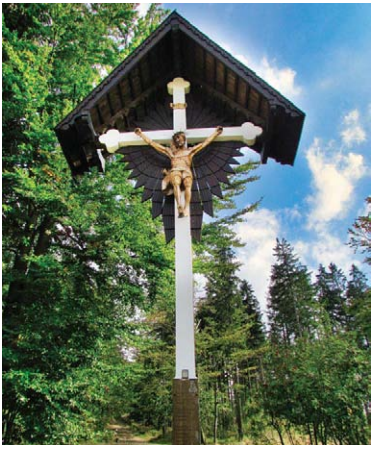

Salmopolský průsmyk – Bílý Kříž

Měníme barvu značky na modrou, jemným stoupáním vedle regionální restaurace se dostáváme na hřebenovou linii (845 m), po které budeme pokračovat. Sestupujeme na mýtinu s osadou

Horská chata Równica byla založena v roce 1926 hornoslezskou pobočkou Polského tatranského spolku (pol. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, PTT) v budově turistického útulku postaveného o tři roky dříve. V letech 1933–34 byla k chatě vybudována silnice z obce Jaszowiec. Místo navštěvovali představitelé elit, včetně prezidenta Ignacyho Moścického. Během druhé světové války byla chata přeměněna na pozorovací stanoviště Luftwaffe. V roce 2016 zařízení ztratilo status horské chaty, v současné době funguje jako hostinec Gościniec Równica. Nedaleko se nachází Horský zábavný park (pol. Górski Park Rozrywki) Równica.

Přístup k hostinci Równica

- z městské části Ustroň Polana – 4,4 km, 1.45/1/10 h
- z městské části Ustroň Zdrój– 3,9 km, 1.40/1.00 h
- z města Skočov – 12,9 km, 4.15/3.30 h
- z osady Dolna Brenná – 6 km, 2.25/1.45 h
- z vesnice Brenná – 5,3 km, 2.05/1.30 h

Orłowa – výhled na vrch Równica

Malinowska Skała – výhled na Skrzyczne

a vrchem Beskidek (700 m), poté klesáme ke stejnojmennému průsmyku (668 m), u stezky jsou hraniční kameny z let 1781–84, které vyznačují hranice panství těšínských Habsburků. Nyní nás čeká strmý, ale krátký výstup na mýtinu s osadou Orłowa. Po chvíli dojdeme na vrchol hory **Orłowa** (813 m).

Při dalším sestupu přes osadu Zaprzelina dosáhneme vyhlídkového vrcholu hory Świniorka (700 m), k níž sahají lyžařské vleky z patřící k vesnici Brenná (pol. Brenna) osadě Leśnica. Sestupujeme do sedla 635 m, pak vystoupíme na vrchol s osadou Zakrzosek (672 m), a pak o něco strměji k osadě Markówka. Odtud je už blízko k dvouvrcholovému vrchu ▸ **Trzy Kopce Wiślańskie** (803 a 810 m) s osadou Nowa Łąka. Před vrcholem změníme barvu značky na žlutou.

Název **Trzy Kopce Wiślańskie** pochází od kamenných kopců postavených na trojmezí obcí Ustroň, Visla a Brenná.

Výstup na vrch Trzy Kopce Wiślańskie

- z města Visla – 5 km, 1.55/1.20 h
- z městské části Ustroň Dobka – 3,7 km, 1.30/1.00 h
- z městské části Ustroň Polana – 9,6 km, 3.30/2.50 h
- z vrchu Równica - 9,4 km, 3.05/3.00 h
- z osady Brenná Leśnica – 3,6 km, 1.25/0.55 h

Po rovném hřebeni, přes osady Kubloszka a Suchowianka, se dostaneme na Gościejów (812 m), za nímž je sedlo s osadou Wierch Gościejów. Mineme vrchol hory Smerekowiec (853 m) a sestoupíme do výrazného sedla 735 m. Rozhodným stoupáním se dostaneme na Jawierzny (802 m) a sestupujeme k průsmyku Przełęcz Baracht (775 m). Ještě trochu strmějšího výstupu a dosáhneme Salmopolského průsmyku (934 m), oddělujícího horská pásma Równica a Klimčok od hřebene Skrzyczneho a Beraní hory, do kterého vcházíme. (Popis trasy ze Salmopolského průsmyku do vrchu Malinowska Skała – str. 14–15).

Na vrchu Malinowska Skała změníme barvu značky na zelenou, sestoupíme do sedla a po mírném odlesněném hřebeni vystoupíme na vrchol hory Kopa Skrzyczeńska (1189 m), za kterou je další vrchol – **Małe Skrzyczne** (1211 m) s telekomunikační věží

Małe Skrzyczne – výhled na Čantoryji

Skrzyczne – vyhlídková plošina

Na **Małe Skrzyczne** lze se dostat s využitím turistické nabídky s názvem **Pętla Szczyrkowska**. Zahrnuje dvě lanovky ze Szczyrku Górnyho přes Halu Skrzyczeńskou na Małe Skrzyczne (10místná gondola a 6místné sedačky) a lanovku ze Skrzyczneho do Szczyrku.

a horní stanicí lyžařských vleků, které zde vedou z městské části Szczyrku – Górny. Odtud chvíli jdeme po plochém hřebeni, až se dostaneme na vrchol hory ▸ **Skrzyczne** (1257 m), kde končí první den naší trasy.

Skrzyczne – horská chata

Skrzyczne je nejvyšší vrchol Slezských Beskyd, který se nachází na konci hřebene, jenž se táhne od průsmyku Kubalonka přes Beraní horu a prudce klesá do údolí Žylice ve Szczyrku. Na vrcholu se nachází telekomunikační vysílač s výškou 87 m, stanice horské služby GOPR a vyhlídková plošina, ze které můžete obdivovat široké panorama Slezských, Malých a Živeckých Beskyd, a také Živeckou kotlinu. Stojí zde **horská chata Schronisko Skrzyczne,** postavená v roce 1933 Rudolfem Urbanke. Po rekonstrukci v roce 1998 objekt mnohem lépe zapadá do horské krajiny. K dispozici je dětský bazén, střelnice, lezecká stěna, volejbalové a basketbalové hřiště.

Na vrchol Skrzyczneho vede dvoustupňová **lanovka** ze Szczyrku postavená v letech 1958–59, která překonává výškový rozdíl 702 m a cesta trvá asi 15 minut. Z vrcholu vedou sjezdovky, včetně jediné v Polsku s certifikátem FIS.

Výstup na vrch Skrzyczne

- Z Salmopolskeho průsmyku přes vrch Malinowska Skała – 7,9 km, 2.45/2.15 h
- Z městské části Szczyrk Solisko – 9,6 km, 3.30/2.30 h
- Z městské části Szczyrk Górny – 5,2 km, 2.25/1.15 h
- Z města Szczyrk –5 km, 2.30/1.15 h
- Z města Szczyrk – 5,1 km, 2.35/1.20 h
- Z vesnice Buczkowice – 7,6 km, 3.25/2.05 h
- Z vesnice Ostre – niebieski, 4,2 km, 2.15/1.05 h

02 Skrzyczne - Szczyrk – Klimčok – Błatnia (Błotny)

Skrzyczne – 2,5 km – Becyrek – 2,6 km – Szczyrk – 1,6 km – Svatostánek na Górce – 3,1 km – Horská chata Schronisko Klimczok – 0,7 km – Klimčok – 4,5 km – Błatnia (Błotny)

15 km
4.50 h
710 m

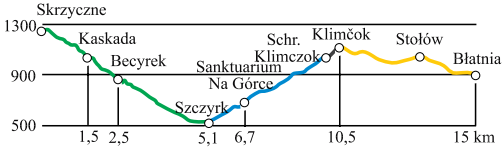

Druhý den trasy začínáme strmým sestupem ze **Skrzyczneho** (1257 m) do Szczyrku po zelené značce. Stezka klikatící se podél lyžařského vleku a sjezdovek nás dovede k rozcestí Kaskada (1039 m). V okolí je několik malých jeskyní, vytvořených v godulských pískovcích v důsledku sesuvů půdy a tektonických pohybů. Pokračujeme v klesání po hřebenové linii, která spojuje vrchy Skrzyczne a Skalite (863 m), až do sedla **Becyrek** (862 m). Sejdeme z hřebenové linie, míjíme vrchol Lanckorona (831 m) a boční hřebenovou linii nad Palenicí (680 m). Sestupujeme do údolí potoka a osady Borowina. Z okraje lesa je výhled na centrum **Szczyrku** v údolí Žylice, kam se dostaneme ul. Leśnou. Od hlavní křižovatky (514 m) stojí za to zajít 900 m doprava po ul. Beskidzké do dřevěného ▸ **svatostánku sv. Jakuba Staršího, Apoštola**.

Skrzyczne – výhled na Klimčok

Skrzyczne – lanovka

Svatostánek sv. Jakuba Staršího, Apoštola ve Szczyrku
Kostel, který se nachází na malém zalesněném kopci, byl postaven v letech 1797–1800 jako zrubová stavba, poté přestavěn v roce 1935. Pozdně barokní vybavení uvnitř pochází ze zrušeného norbertinského kláštera v Novém Sadci (pol. Nowy Sącz). Církevní hřbitov byl používán až do roku 1848. Kněžiště, o něco nižší než hlavní loď, je uzavřeno trojboce. Na západní straně je věž postavená ve sloupové konstrukci se šikmými stěnami, šindelem, krytá stanovou střechou. Nad hlavní lodí je osmiboká sanktusníková věž s lucernou a kopulí. Interiér je pokrytý plochým stropem. Kostel je obklopen ohradou ze zrubově uložených trámů, se dvěma sloupovými branami.
Naproti kostelu, na druhé straně údolí Žylice, je **areál skokanského můstku Skalite im. Beskidzkich Olimpijczyków**. První můstek byl postaven v roce 1937 a umožňoval skoky na vzdálenost 40 m. Po rekonstrukci v letech 2007–10 získal můstek konstrukční bod 95 m, vedle byly postaveny dva menší objekty s konstrukčními body 70 a 40 m. Pořádány jsou zde soutěže FIS Cup.

Na hlavní křižovatce změníme barvu značky na modrou a vstoupíme po ní do horského pásma Klimčoku ve Slezských Beskydech. Stoupáme lehce po ul. Górské, vedoucí údolím potoka Wilczy Potok. Odbočíme do ul. Wrzosowé, výrazně stoupáme na horu dvěma zákrutami a dostáváme se ke zploštění s hotelovým komplexem. Dostáváme se k ▸ **svatostánku Panny Marie Královny Polska** (671 m).

Szczyrk – svatostánek Na Górce

Szczyrk – svatostánek sv. Jakuba

Szczyrk – areál skokanského můstku Skalite im. Beskidzkich Olimpijczyków

Svatostánek Panny Marie Královny Polska na Górce se nachází na místě zázračných zjevení z roku 1894. V té době byla postavena dřevěná kaple přestavěná v letech 1912–1919 na zděný kostel. Současný kostel byl postaven salesiány v letech 1948–54. Ke stému výročí zjevení zde byl zde v roce 1994 zřízen mariánský svatostánek. Vedle něj je Kaple Zjevení s bukovým kmenem, na jehož pozadí se zjevila Matka Boží, a jeskyně se zázračným pramenem. Zpod kostela se nabízí rozlehlý výhled na Szczyrk a Skrzyczne.

Jdeme nahoru ul. Wrzosowou, dostaneme se na okraj osady Podmagura, která se nachází na jižních svazích Magury (1109 m). Mineme zajímavou agroturistiku **Chata w Dechę s Regionální síní průmyslových památek** (pol. Regionalna Izba Zabytków Techniki) se sbírkou starých rádií, motocyklů atd. Jdeme strmě do kopce, přes rozptýlenou zástavbu osady s výhledem. V nadmořské výšce 900 m vstupujeme do lesa, svahy Magury byly v posledních letech vážně vyčerpány kvůli ekologické katastrofě. Dostáváme se k sedlu Siodło pod Klimczokiem (Kowiorek, 1040 m), odkud po 200 m dojdeme k ▸ (str. 11) **horské chatě Schronisko Klimczok** (1062 m).

Z horské chaty se vracíme do sedla Siodło pod Klimczokiem (1040 m), poté vystoupáme po černé značce vedoucí podél lyžařského vleku na vrchol ▸ (str. 11) **Klimčoku** (1117 m).

Z vrcholu Klimčoku půjdeme po hřebeni vedoucím na západ přes vrch Błatnia (917 m) směrem na Górki Wielkie u Skočova. Změníme barvu značek na žlutou. Sestupujeme k nevýraznému vrcholu **Trzy Kopce** (1082 m), jehož název pochází ze starých kamenných kopců nasypaných na trojmezí Wapienice, Szczyrku a Brenné.

Na jižním svahu vrchu se nachází jedna z největších v polských Beskydech **jeskyně Trzy Kopce**, dlouhá 1257 m. Vznikla v důsledku praskání pískovcových vrstev, které se od sebe vzdalovaly a vytvořily štěrbinu. Podle legendy zde měli svůj úkryt zbojníci Wojciech a Mateusz Klimczok, proto se ji říká Grota Klimczoka.

Błatnia – výhled na Kotař

Błatnia – výhled na Wysokie

Sestupujeme na sedlo Siodło pod Trzema Kopcami (995 m), severní svah hory vpravo je zahrnut do rezervace ▸ **Stok Szyndzielni**.

Mírně stoupáme na **Stołów** (1035 m), v jehož oblasti se nachází několik jeskyní, v čele s **jeskyní Głęboka ve Stołowě**, která byla objevena v roce 2003, s chodbami dlouhými 554 m. Klesáme do dlouhého zploštění s rozlehlou pastvinou s nevýrazným vrchem ▸ **Błatnia** (Błotny, 917 m).

Horská chata Na Błatniej

Přírodní rezervace, chybně pojmenovaná **Stok Szyndzielni**, byla vyhlášena v roce 1953 a je jednou z nejstarších ve Slezských Beskydech. Chrání původní bukové a javorové lesy, jedlové a smrkové lesy a fragment horského smrkového lesa.

Vrchol **Błatnie** je pokrytý rozsáhlou pastvinou, která je od 17. století místem pastvy ovcí patřících goralům z Brenné. Lze tady najít také stopy kamenných košarů (laťových ohrad pro ovce). Pastvina nabízí jedny z nejlepších výhledů na Slezské Beskydy, vedle sousedních vrcholů pohoří můžete vidět Moravskoslezské Beskydy a Slezské podhůří s jezerem Jezioro Goczałkowickie.

200 m pod vrcholem se nachází ▸ **horská chata Schronisko na Błatniej** (893 m), kde končíme druhý den naší cesty.

Horská chata Na Błatniej – lavičky

Horská chata Schronisko na Błatniej byla postavena v letech 1925–26 německým spolkem Naturfreunde z Bílska-Bělé Aleksandrowic. Po válce budovu převzala organizace PTTK, která provedla v 50. a 60. letech její rekonstrukci a rozšíření.

Přístup k horské chatě Schronisko Na Błatniej

- z vesnice Brenná– 4,3 km, 1.55/1.05 h
- z vesnice Brenná – 4,9 km, 2.05/1.15 h
- z města Skočov – 14,8 km, 4.55/3.55 h
- z osady Javoří Jasionki – 5,9 km, 2.20/1.35 h
- z vesnice Javoří – 6,2 km, 2.25/1.35 h
- z městské části Bílsko-Bělá Wapienica – 9,8 km, 3.30/2.35 h
- z městské části Bílsko-Bělá Olszówka Dolna – 12,8 km, 4.45/3.50 h

03 Błatnia – Mały Cisowy – Skočov

Błatnia (Błotny) – 0,7 km – Wielka Cisowa – 4,0 km – Pod Łazkiem – 1,4 km – Zebrzydka – 2,7 km – Velké Hůrky – 3,2 km – Harbutowice – 2,8 km – Skočov

14,8 km
3.55 h
165 m

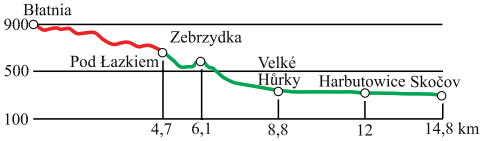

Poslední den trasy se vydáme po červené značce vedoucí na západ po postupně klesajícím hřebeni horského pásma Klimčoku. Jdeme do sedla s budovami osady Błatnia a rančem.

Mineme kříž s ▸ **pomníkem partyzánů** a dosáhneme vrcholu hory Wielka Cisowa (878 m).

Pomník je věnován partyzánům Národních ozbrojených sil, kteří zde 13. května 1946 bojovali s členy Lidových milicí. Oběťmi střetu byl velitel jednotky NOS – Edward Biesok a 9 milicionářů.

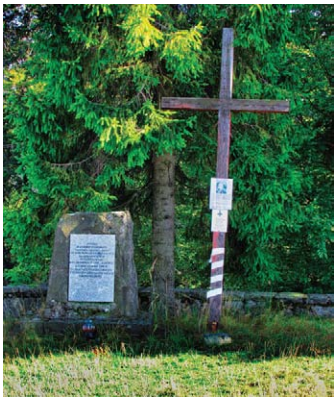

Błatnia – kříž s pomníkem partyzánů

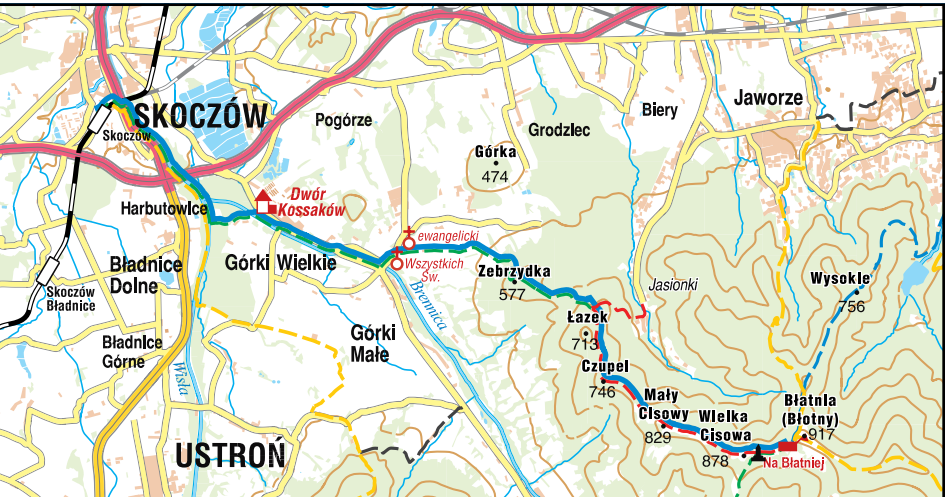

Mały Cisowy – pastvina

Velké Hůrky – kostel Všech svatých

Na podlouhlém hřebeni za vrcholem se rozkládá osada Wimmerówka s památkovou kaplí. Sejdeme do sedla pokrytého vyhlídkovou pastvinou, za kterým je nenápadný Mały Cisowy (829 m). Nyní nás čeká výrazný sestup přes mýtinu Rosolna do sedla, za němž se po krátkém stoupání dostaneme na Czupel (746 m) s kaplí visící na stromě. Začínáme klesání z hřebene, mijíme vrch Łazek (713 m) a dostáváme se na rozcestí Pod Łazkiem (662 m).

Změníme barvu značky na zelenou, sestupujeme poměrně strmě do sedla, za kterým nás čeká výstup na poslední vrchol na trase – Zebrzydka (577 m). Zatáčkami klesáme na okraj lesa, za kterým začínají budovy Velkých Hůrek (pol. Górki Wielkie). Jemným sestupem po ul. Na Zebrzydce přes osady Parszywiny a Kępa mijíme památkovou kapli a dostáváme se do centra vesnice v údolí řeky Brennica (328 m), kde se nacházejí dva **kostely** – ▸ **evangelický** a ▸ **katolický Všech svatých**.

Evangelický kostel apoštola Jana byl postaven z bývalé hřbitovní zvonice z roku 1908, ke které byla v roce 1984 přistavěna chrámová budova. Původně gotický **kostel Všech svatých** z 15. století byl přestavěn v roce 1662. Uvnitř je pozdně gotický portál do sakristie, křtitelnice ze 17. století a barokně-klasicistické vybavení z 18.–19. století. V bránové budově je umístěn náhrobek Henryka Góreckého, který zemřel v roce 1682. V podkroví kostela je kolonie netopýrů, díky čemuž zde vzniklo území Natura 2000. Na hřbitově je pohřbena spisovatelka Zofia Kossak.

Velké Hůrky – výhled na vrch Zebrzydka

Velké Hůrky – Brennica

Velké Hůrky – kaple

Ulicí Bielskou překročíme řeku Brennica, poté chvíli jdeme po hlavní silnici Brenná–Skočov (ul. Zofii Kossak). Znovu překračujeme Brennicu a pokračujeme po promenádě podél řeky. Před posledním mostem stojí za to zajít 600 metrů rovně k bývalému ▸ **dvoru rodiny Kossaků**.

Dvůr nechal postavit v roce 1734 Hieronim Marklowski. V roce 1922 objekt koupil Tadeusz Kossak, žila zde jeho dcera, slavná spisovatelka Zofia Kossak. V květnu 1945 dvůr vyhořel, v dochovaném zahradnickém domě bylo založeno Muzeum Zofii Kossak. V částečně rekonstruovaném dvoře se nachází Kulturní a umělecké centrum (pol. Centrum Kultury i Sztuki) „Dwór Kossaków". Vede k němu alej s 200 let starými lípami a duby.

Velké Hůrky – Muzeum Zofie Kossak

Visla pod Skočovem

Jdeme po ul. Spokojné přes již poslední osady ve Velkých Hůrkách: Woleństwo a Do Krzyku. Dostáváme se na břeh Visly, kterou překračujeme po lávce poblíž vesnice Harbutowice (305 m). Nyní delší dobu půjdeme promenádou podél řeky, projdeme kolem ústí Brennice a mostu rychlostní silnice S52 Těšín – Bílsko-Bělá. Vstupujeme na území Skočova, procházíme pod viaduktem silnice č. 81 do Katovic a ul. Ciężarowou překračujeme koleje tratě Katovice–Wisła Głębce. Po ulici Czarny Chodnik, která vede promenádou podél kolejí, se dostáváme k ▸ **železniční stanici Skočov** (294 m), kde naše trasa končí.

Stanice Skočov byla zřízena na železniční trati Slezské a haličské dráhy měst, otevřené v roce 1888 z Frýdku přes Těšín, Bílsko-Bělou a Vadovice do městečka Kalwaria Zebrzydowska. V roce 1927 byla postavena trať do obce Chyby (pol. Chybie), zajišťující spojení s Katovicemi. V roce 2009 byly zastaveno provoz vlaků na trase Těšín – Bílsko-Bělá, stanici obsluhuje železniční dopravce Koleje Śląskie na trase Katovice – Visla Głębce (v současní době – 2021 – probíhá rekonstrukce tratě).

Dvoudenní trasy (I)

1. **Ustroň Zdrój – Velká Čantoryje – Velký Stožek**
2. **Velký Stožek – Beraní hora – Visla Czarne**

01 1. Ustroň Zdrój – Velká Čantoryje – Velký Stožek

Ustroň Zdrój – 6,3 km – Chata Čantoryje – 0,6 km – Velká Čantoryje – 2,8 km – Beskydské sedlo – 2,1 km – Horská chata Schronisko Soszów – 0,5 km – Velký Sošov – 2,7 km – Malý Stožek – 1,1 km – Velký Stožek

16,1 km
6 h
1100 m

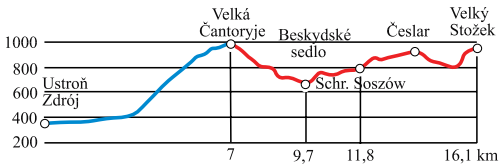

Během prvního dne naší trasy se vydáme na túru po horských pásmech Čantoryje a Stožku Slezských Beskyd, podél polsko-české hranice. Trasu začneme ve ▸ (str. 32) **stanici Ustroń Zdrój** (356 m), lkterá se nachází v centru Ustroně. Pokračujeme po modré značce směrem na Velkou Čantoryji, ul. Grażyny dojdeme do Lázeňského parku s amfiteátrem. Překročíme koleje a projdeme po promenádě podél řeky Visly (al. Legionów). Mineme další železniční přejezd, ul. Lipowou a Drozdów překračujeme obchvat Ustroně na silnici Skočov–Visla. Ulicemi Lipowou a Akacjowou procházíme městskou částí Poniwiec a vstupujeme do lesa. Nyní nás čeká dlouhý a monotónní výstup na Velkou Čantoryji, rovnoběžný s hřebenem kopce Kończyn (595 m). Po delší chvíli vstupujeme do ▸ **přírodní rezervace Czantoria.** rojdeme svahy Čantoryje a dostaneme se na hlavní hřeben pásma Čantoryje a Stožku a polsko-českou hranici, podél které budeme pokračovat až na konec trasy. Současná hranice byla vyznačena po rozdělení Těšínského Slezska v roce 1920. Mijíme hostinec Koliba na Czantorii, odkud je už blízko k ▸ **Chatě Čantoryje** (952 m).

Tato **rezervace**, která se nachází na severních svazích Velké Čantoryje, byla vyhlášena v roce 1998. Chrání les blízký původnímu, s převahou buku. Na české straně se nachází „dvojče" – Národní přírodní rezervace Čantoria.

Ustroń
Ustroń Zdrój
Równica
884
USTROŃ
Brenna
PONIWIEC
Kończyn
595
Ustroń
Polana
Orłowa
813
Czantoria
Mała
866
Rezerwat
Czantoria
Czantoria
Wielka
995
Čantoryje
Rezerwat
Čantoria
Wisła Obłaziec
Bukowa
713
Wisła
WISŁA
Świątowid
Nýdek
Przełęcz
Beskidek
684
Wisła
Uzdrowisko
Soszów Mały
762
Skolnity
728
Wisła
Dziechcinka
Soszów
Soszów Wlk.
886
Wisła
Kopydło
560
Loučka
835
Cieślar
918
Kobyla
802
Wisła Głębce
Stożek Mały
843
Stożek Wielki
979
Stożek
Beskid
824
Kiczory
990
Groníček
832
Istebna
Rez.
Plenisko
JABLUNKOV

Ustroň – Visla

Velká Čantoryje – výhled na Slezské Beskydy

Chata Čantoryje byla postavena v roce 1904 německou organizací Beskidenverein a pojmenována podle rakouské arcivévodkyně Isabely, manželky těšínského knížete Bedřicha. Po převzetí státem v roce 1948 byla chata v 70. letech rozšířena a nakonec v 90. letech přešla do soukromých rukou.

Mírným stoupáním se dostáváme na vrchol ▸ **Velké Čantoryje** (995 m).

Velká Čantoryje je nejvyšší vrchol horského pásma, které se táhne směrem ke Stožku. Její vznešená silueta se strmými svahy klesajícími do údolí Visly dominuje městečku Ustroň. Název hory pochází od slova „čertoryje“, tj. místa posedlého ďáblý, a nechybí ani legenda o spících v komnatě rytířích, kteří čekají na probuzení k boji. Na vzdálenou 1 km od vrcholu mýtinu Polana Stokłosica vede z Ustroně Polany lanovka postavená v letech 1965–67. Na vrcholu Čantoryje byla v roce 2002 postavena 29metrová česká rozhledna poskytující výhled na Slezské a Moravskoslezské Beskydy i na Slezské podhůří s Ustroněm.

Výstup na vrch Velká Čantoryje

- z města Visla – 7,7 km, 3.00/2.00 h
- z městské části Ustroň Polana – 3,2 km, 1.50/0.50 h
- z městské části Ustroň Zdrój – 7 km, 2.50/1.50 h
- z městské části Ustroň Zdrój – 8,3 km, 3.15/2.15 h
- z vesnice Holešov ve Slezsku – 14,1 km, 5.10/4.00 h
- z města Třinec – 3,5 km, 5.05/3.55 h
- z vesnice Nýdek – 5,4 km, 2.20/1.25 h

Na vrcholu změníme barvu značky na červenou Hlavní beskydskou magistrálu Kazimierza Sosnowského. Sejdeme na zploštění 800 m s osadou Na Paździonkę, pak přes osadu Krzysztofówka dojdeme k **turistické stanici Światowid** (715 m). Stanice se nachází na místě dřevěné koliby, která shořela v roce 1995 a byla rekonstruována ve zděné podobě.

Od stanice je již blízko k průsmyku **Beskydské sedlo** (684 m) oddělujícího skupinu Čantoryje od pásma Sošova–Stožku a nachází se nad městskou částí Visly – Jawornik. V oblasti průsmyku jsou hraniční kameny označující dosah majetků Těšínské komory patřící Habsburkům. Stoupáme na výrazný vrchol Malého Sošova (pol. Soszów Mały, 762 m) a po mírně stoupajícím hřebeni se dostáváme k ▸ **horské chatě Schronisko Soszów** (792 m) .

Výhled z Beskydského sedla

Horská chata Schronisko Soszów byla postavena v roce 1932 Pawłem Polokem a byla známa s názvem „U Szwarnej Hanki". V roce 1947 chatu převzala pobočka PTT v Těšíně, avšak v roce 1979 byla znovu předána do soukromých rukou – manželů Murzynových. V zimě fungují v okolí chaty lyžařské vleky, včetně sedačkové lanovky z Visly Jaworniku.

Přístup k horské chatě Soszów

- z městské části Ustroň Polana – 8 km, 3.20/2.35 h
- z města Visla - 6,1 km, 2.15/1.35 h
- z města Visla – 8,4 km, 3.05/2.30 h
- z průsmyku Kubalonka – 12,3 km, 4.05/3.55 h
- z vesnice Nýdek – 6,5 km, 2.30/1.50 h

Chata Čantoryje

Turistická stanice Światowid

Rozhodným výstupem vedle hostince Karczma Lepiarzówka dojdeme na malebný vrchol **Velkého Sošova** (pol. Soszów Wielki, 886 m), na který vedou lyžařské vleky. Za sedlem jemně stoupáme na Česlar (pol. Cieślar, 918 m), pokrytý mýtinou s budovami stejnojmenné osady. Sestupujeme přes osadu Stožek Mały k nevýraznému vrcholu Malého Stožku (pol. Stożek Mały, 843 m). Za mělkým sedlem 817 m nás čeká strmé stoupání k vrcholu **Velkého Stožku** (pol. Stożek Wielki, 979 m), u něhož se nachází horská chata Schronisko Stożek (957 m). Zde končí první den naší trasy.

Horská chata Soszów

Horská chata Stožek

Název **Velkého Stožku** vychází z jeho charakteristického tvaru, která strmě klesá směrem na sever. Pod vrcholem postavila těšínská pobočka PTT v letech 1920–22 horskou chatu Schronisko Stożek, která byla nejstarší existující polskou chatou ve Slezských Beskydech. V 60. letech proběhla modernizace objektu.
Na Stožek vede celoroční sedačková **lanovka** z Visly Łabajów postavená v roce 2004, která překonává výškový rozdíl 240 m. Lyžařské středisko se skládá ze 3 vleků se 4 sjezdovkami. Zpod chaty je výhled na Slezské a Živecké Beskydy, při dobré viditelnosti lze spatřit Tatry.

Výstup na vrch Velký Stožek

- z městské části Ustroň Polana – 12,4 km, 4.55/3.55 h
- z městské části Visla Dziechcinka – 6,7 km, 2.45/1.50 h
- z městské části Visla Dziechcinka – 8 km, 3.05/2.10 h
- z městské části Visla Głębce – 5,3 km, 2.10/1.30 h
- z městské části Visla Głębce – 2 km, 2.35/1.55 h
- z průsmyku Kubalonka – 7,9 km, 2.40/2.20 h
- z vesnice Jistebná - 7,6 km, 2.45/2. 05 h
- z osady Jasnowice – 10,1 km, 3.35/2.50 h
- z vesnice Bukovec - 8,4 km, 3.10/2.20 h
- z města Jablunkov – 9 km, 3.25/2.30 h
- z vesnice Návsí – 8,6 km, 3.10/2.20 h
- z vesnice Návsí – 9,5 km, 3.30/2.40 h
- z vesnice Návsí – 7,5 km, 3.10/2.10 h
- z vesnice Hrádek– 8,3 km, 3.20/2.20 h
- z vesnice Bystřice – 10,5 km, 4.05/3.05 h
- z vesnice Nýdek – 9,5 km, 3.45/2.50 h
- z vesnice Nýdek – 9,8 km, 3.45/2.45 h

02 Velký Stožek – Beraní hora – Visla Czarne

Velký Stožek – 1,9 km – Kyčera – 1,7 km – Przełęcz Łączecko – 4,3 km – průsmyk Kubalonka – 1,0 km – Przełęcz Szarcula – 3,4 km – Stecówka – 2,5 km – údolí Černé Viselky – 1,5 km – Przysłop pod Baranią Górą – 2,8 km – Beraní hora – 7,3 km – Visla Czarne

26,5 km
8.15 h
915 m

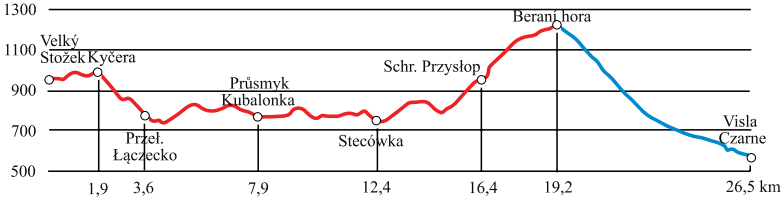

Od horské chaty Schronisko Stożek pokračujeme v trase po červené Hlavní beskydské magistrále. Jdeme pořád po hlavním hřebeni pásma Čantoryje a Stožku, po němž vede polsko-česká hranice. Mírně stoupáme na Krkavici (pol. Kyrkawice, 973 m), za kterou je pískovcová skála. Dalším vrcholem je **Kyčera** (pol. Kiczory, 990 m), jejíž svah na české straně je součástí **přírodní rezervace Plenisko**, vyhlášené v roce 1956 a chránící fragment původního karpatského bukového lesa. Na vrcholu Kyčery opouštíme polsko-českou hranici a poměrně strmě sestupujeme přes vrchol 864 m k průsmyku Przełęcz Łączecko (774 m). Hřeben na okamžik opouštíme a jdeme po jižním svahu hory Mrózków (811 m). Po krátkém výstupu se na hřeben vrátíme na pokrytém pastvinou vrcholem hory Beskid (824 m). Mineme vrchol 818 m, abychom se mírným klesáním dostali k ▸ **průsmyku Kubalonka** (761 m) .

Kubalonka – kostel Povýšení svatého Kříže

Průsmyk Kubalonka odděluje horské pásmo Stožku a Čantoryje od pásma Beraní hory a Skrzyczneho ve Slezských Beskydech, do druhého pásma vcházíme za průsmykem. V meziválečném období byla průsmykem vybudována silnice z Visly do Jistebné, vesnice odříznuté od zbytku země v důsledku vymezení polsko-českých hranic v roce 1920. Na průsmyku je několik barů a restaurací a trochu níž směrem k Jistebné jsou budovy Střediska plicních chorob pro děti a mládež (pol. Ośrodek Chorób Płuc Dzieci i Młodzieży). Za střediskem se nachází **dřevěný kostel Povýšení svatého Kříže** z roku 1779, přenesený v letech 1957–58 z vesnice Przyszowice u Glivic.

Wisła Uzdrowisko
Wisła Dzlechcinka
WISŁA
Wisła
Wisła Kopydło
Wisła Głębce
Czupel
882
Cieńków
Postrzednl
867
Magurka
Wiślańska
1140
Kaskady Rodła
Cieślar
918
Kobyla
802
Jez. Czerniańskie
CZARNE
Biała Wisełka
Barania Góra
1220
Wierch Wisełka
1192
Wlerch
Równiański
1160
Stożek
Wielki
979
Stożek
Mrózków
811
Beskld
824
Przełęcz
Łączecko
774
Kubalonka
830
Przełęcz
Szarcula
761
763
Szarcula
818
Przełęcz
Kubalonka
803
Czarna Wisełka
Przypór
1007
Kyrkawica
973
Klczory
990
864
Rez.
Plenisko
Beskldek
796
Schr. Przysłop
pod Baranią Górą
Rezerwat
Barania Góra
Stecówka
Gańczorka
919
Młoda Góra
834
Bukovec
(Bukowiec)
Istebna
Złoty Gróń
707
Tyniok
892
Kamesznica
Koniaków

Stecówka – výhled na Czarny i Przypór

Stecówka – kaple

Z průsmyku jdeme po silnici vedoucí k prezidentskému zámečku – Rezidenci prezidenta Polské republiky. Silnice vede podél jižních svahů Kubalonky (830 m) k průsmyku Przełęcz Szarcula (763 m). Krátkým stoupáním se dostáváme na vrchol Szarculy (803 m) se skalním výchozem ▸ **Dorkowa Skała**.

Dorkowa Skała má podobu skalní kazatelny vysoké několik metrů, vytvořené z křemenných a živcových pískovců patřících k tzv. jistebenským vrstvám. Název skály pochází od jména legendární bačovy dcery, která zde měla zahynout v boji o pastvinu se slovenskými goraly.

Na chvíli sestupujeme z hřebene, stezka se klikatí po jižních svazích Beskidku (796 m). Pokud si chceme ušetřit čas, můžeme se vydat po hřebenové cestě. Po návratu na hřeben se dostaneme na mýtinu s osadou ▸ **Stecówka** (763 m).

Szarcula – Dorkowa Skała

V osadě se nachází **horská chata Schronisko na Stecówce**, postavena v roce 1934 Martou a Michałem Legierskými. V letech 1956–58 postavili goralé vedle horské chaty **dřevěný kostel Panny Marie Fatimské** s díly lidových umělců z Jistebné. Chrám vyhořel v roce 2013, a o tři roky později byl znovu vybudován.

Přístup do osady Stecówka

- Z průsmyku Kubalonka – 3,4 km, 1.05 h
- Z městské části Visla Głębce – 7,4 km, 2.30/2.10 h
- Z městské části Visla Głębce – 8,1 km, 2.40/2.30 h
- Z městské části Visla Czarne – 7,4 km, 2.25/2.05 h
- Z vesnice Jistebná – 6,9 km, 2.20/1.55 h

Beraní hora – výhled na vrchy Magurka Radziechowska a Glinne

Ze Stecówky se vydáme po hřebeni pásma Beraní hory na Skrzyżowanie Do Buka (837 m). Opustíme hřeben a sestoupíme do údolí Černé Viselky (pol. Czarna Wisełka, 789 m), jednoho ze dvou potoků, z nichž pramení největší polská řeka – Visla. Po chvíli výrazného stoupání se dostáváme k ▸ (str.16) **horské chatě Schronisko Przysłop pod Baranią Górą** (951 m). Z chaty nás čeká docela strmé stoupání na Wierch Równiański (1160 m). Vstupujeme do ▸ **přírodní rezervace Beraní hory**.

Přírodní **rezervace** Beraní hora (pol. Rezerwat przyrody Barania Góra) zahrnuje smíšený jedlo-smrko-bukový les původního charakteru, ve vyšších polohách přecházející do horského smrkového lesa. V rezervaci jsou prameny potoků Bílá a Černá Viselka (pol. Biała a Czarna Wisełka), z nichž pramení největší polská řeka – Visla.

Nyní již mnohem jemněji se dostáváme na Wierch Wisełka (1192 m) a nakonec na vrchol ▸ **Beraní hory** (1220 m).

Beraní hora je po Skrzycznem druhým nejvyšším vrcholem Slezských Beskyd, který je v důsledku rozsáhlého kácení vynikajícím vyhlídkovým bodem. Kromě toho byla na vrcholu v roce 1991 postavena 15metrová rozhledna, ze které je vidět beskydská pohoří, Malou Fatru a Tatry.

Na vrcholu měníme barvu značky na modrou a začínáme klesání do údolí Bílé Viselky (pol. Biała Wisełka). Sestupujeme zákrutami po strmých západních svazích Beraní hory, které jsou součástí přírodní rezervace. Dostaneme se do údolí Bílé Viselky, jednoho ze dvou potoků, z nichž pramení největší polská řeka – Visla. 500 m proti proudu potoka se nachází jeho zdroj – Wańtule. Opouštíme rezervaci a jdeme údolím ke kaskádě s názvem ▸ **Kaskady Rodła**.

Jezero Czerniańskie – přehrada

Jezero Czerniańskie

Kaskady Rodła je řada 16 vodních prahů, vysokých 0,5 až 5 m, tvořících erozní hrnce. Název navazuje na znak Svazu Poláků v Německu, představující tok řeky Visly.

Kaskady Rodła

Trochu níže, za soutokem s Głębczańským potokem, se dostaneme k zúžení údolí zvaného Wrota Jerzego Kubisza (710 m). V údolí Bílé Viselky je vidět **Skały Grzybowe**, jejichž tvar souvisí s různou odolností pískovců, které tvoří základ a horní vrstvu, a slepenců, které tvoří prostřední vrstvu. V údolí se objevují budovy části města **Visly – Czarne**. Ulicí Biała Wisełka, vedle budov Lesnictví (pol. Leśnictwo) Barania, dojdeme do centra osady s autobusovou zastávkou (566 m), kde naše trasa končí. Můžete jet odtud autobusem do centra Visly.

500 m od centra městské části Czarne se nachází jezero **Jezioro Czerniańskie** – umělá nádrž, vzniklá v roce 1974 na místě, kde se scházejí údolí Bílé a Černé Viselky. Slouží jako retenční nádrž a zdroj pitné vody.

Dvoudenní trasy (II)

1. Frýdlant nad Ostravicí – Malenovice – Lysá hora
2. Lysá hora – Pražmo – Malá Prašivá – Dobratice

01 Frýdlant nad Ostravicí – Malenovice – Lysá hora

Frýdlant nad Ostravicí – 5,0 km – Malenovice – 2,2 km – Vodopády Satiny – 2,5 km – Lukšinec – 2,5 km – Lysá hora

10,6 km
4.45 h
1010 m

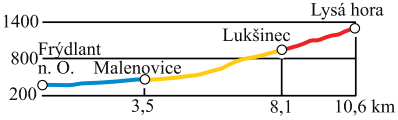

Frýdlant nad Ostravicí – kostel sv. Bartoloměje

Trasa začíná na ▸ **nádraží ve Frýdlantu nad Ostravicí**(360 m).

Než vstoupíme na správnou trasu, doporučujeme procházku po červené turistické značce ze stanice po ul. Nádražní, Hlavní a Elektrárenské na ▸ **náměstí**.

U **náměstí** se vznáší nejstarší památka ve městě – **kostel sv. Bartoloměje**. Původní dřevěný kostel sv. Matouše pravděpodobně stál na místě dnešní kaple Na Kamenci. Současný kostel byl postaven v roce 1599, v 18. století byla postavena dnešní loď a kněžiště.
Novorenesanční **radnice** byla postavena v roce 1894 organizací Katolická beseda, původně sloužila jako Národní dům. Uprostřed náměstí je pískovcová socha **Panny Marie Karmelské** z roku 1731. Nedaleko kostela sv. Bartoloměje se nachází bývalý **klášter** se školou pro katolické dívky, nyní dům s pečovatelskou službou, vedle kterého je novorománská kaple z roku 1876.

Stanicí vede železniční trať Ostrava–Valašské Meziříčí. První část této trasy, z Ostravy přes Frýdek-Místek do Frýdlantu nad Ostravicí, byla postavena v letech 1869–71 Císařsko-královskou privilegovanou Ostravsko-frýdlantskou železnicí. Úsek do města Valašské Meziříčí byl vybudován v letech 1887–88 Severní dráhou císaře Ferdinanda v rámci Moravsko-slezské dráhy měst z Kojetína do Bílska (pol. Bielsko). Trasa měla být alternativou k hlavní trati Vídeň–Krakov, která vedla příliš blízko hranic s Pruskem. V roce 1908 byla z hlavní trati zřízena krátká vedlejší trasa do obce Bílá přes Ostravici. Její závěrečný úsek byl uzavřen v roce 1965 z důvodu výstavby vodní nádrže Šance. Stanice Frýdlant nad Ostravicí byla renovována v roce 2013.

Frýdlant nad Ostravicí – náměstí a socha Panny Marie Karmelské

Frýdlant nad Ostravicí – nádraží

Vracíme se na stanici a vydáváme po modré trase. Jdeme po ul. Poštovní vedle pošty a Harcovskou ulici k ▸ **mostu přes Ostravici**.

Název **Harcovský most** pochází od horníků, kteří pracovali ve fungujícím od poloviny 17. století rudném dole v Malenovicích, který zásoboval železárny ve Frýdlantě na Ostravici.

Podél řeky vede historická hranice Moravy a Těšínského Slezska, zde opouštíme moravskou stranu a vstupujeme na stranu slezskou a území Moravskoslezských Beskyd. Mírně stoupáme mezi budovami Nové Vsi, která je částí Frýdlantu, na svah kopce Paseky (450 m). Vcházíme do Malenovic a osady Borová a dostáváme se k obecnímu úřadu (460 m). Stojí za to zajít 150 metrů vlevo na kopec, na němž se nachází ▸ **kostel sv. Ignáce z Loyoly**.

Kostel byl postaven v roce 1673, jeho nejstarší částí je misijní kaple, přes kterou vede boční vchod. Zbytek budovy chrámu byl postaven v 19. století a z tohoto období pochází také věž.

V centru Malenovic změníme barvu značky na žlutou, přejdeme potok Sibudov a dojdeme na autobusovou točnu. Projdeme údolím potoka Satina kolem posledních budov obce, až se dostaneme na rozcestí vedle ▸ **vodopádů** (587 m).

Přírodní památka Vodopády Satiny byla vyhlášena v roce 2006 a zahrnuje 1,7 m vysoký vodopád a údolí řeky s četnými kaskádami, vytesané do křídových pískovců.

Od vodopádů začíná strmé stoupání přes osadu U Veličků k přístřešku s možností odpočinku. Odtud se již mírně, po svazích vrcholu 870 m, dostaneme do sedla Pod Lukšincem (860 m). Vstupujeme do hřebenové linie, kde se dostáváme až k hranici ▸ **rezervace Ondrášovy díry**.

Vodopády Satiny

Tato **přírodní památka**, která byla vyhlášena v roce 1990, zahrnuje pseudokrasové jeskyně, vytvořené v důsledku prasklin a posunu horninových vrstev pískovce. Jeskyně jsou 217 m dlouhé a 34,5 m hluboké a zimuje v nich několik druhů netopýrů. Název jeskyní souvisí s legendou, podle níž tam zbojník Ondráš (neboli Ondrášek) schoval svou kořist.

Dorazíme na rozcestí **Lukšinec** (953 m) s dalším přístřeškem. Zde končí žlutá značka, pokračujeme v cestě po červené. Stoupáme strmou cestou po hřebeni Lysé hory až k hranici **rezervace Mazák**, která se nachází na pravé straně naší trasy.

Odtud nás čeká ještě kousek strmého stoupání, míjíme kříž na památku obětem ▸ (str. 30) **Lysé hory** a dostáváme se na vrchol (1323 m).

Národní přírodní rezervace Mazák byla vyhlášena v roce 1956 za účelem ochrany přírodních bukových lesů v nižších polohách a smrkových lesů ve vyšších polohách.

02 Lysá hora – Pražmo – Malá Prašivá – Dobratice

Lysá hora – 2,9 km – Mohyla Ivančena – 0,6 km – Kykulka – 1,4 km – Sedlo Kyčera – 8,5 km – Pražmo – 4,2 km – Nad Vysutým – 2,9 km – Malá Prašivá – 1,6 km – Kamenité – 3,6 km – Dobratice

25,8 km
7.30 h
635 m

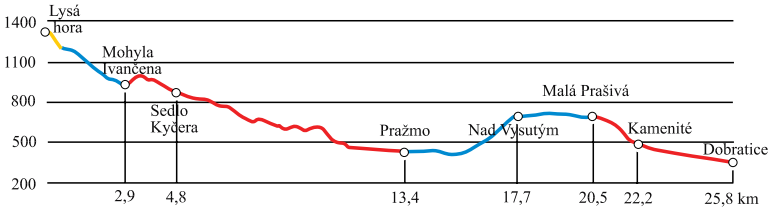

Druhý den našeho putování Moravskoslezskými Beskydami začneme sestupem podél protáhlého hřebene táhnoucího se od Lysé hory na sever směrem k vesnici Pražmo. Z vrcholu Lysé hory (1323 m) sestupujeme po žluté značce do průsmyku Pod Malchorem (1202 m). Změníme barvu značky na modrou a sestupujeme po postupně klesajícím hřebeni. Pohybujeme se podél hranice ▸ **rezervace Malenovický kotel**, která pokrývá svah na levé straně naší trasy.

Přírodní rezervace Malenovický kotel byla vyhlášena v roce 2004 a chrání strmé svahy Lysé hory spadající do údolí Slatiny, kde se vyskytují zajímavé rostlinné ekosystémy.

Po delším sestupu se dostáváme k ▸ **mohyle Ivančena** (926 m).

Symbolická **mohyla** vznikla v roce 1946 díky ostravským skautům. Připomíná pět skautů zabitých nacisty na konci druhé světové války kvůli partyzánské činnosti. Později se stala obecným symbolem boje za svobodu, zajímavostí je další mohyla vedle ní, do níž můžeme přidat vlastní kamínek.

Mohyla Ivančena

Horní Tošanovice
Hnojník
Dobrá
Dobratice pod Prašivou
Dobratice (Dobracice)
Nošovice (Noszowice)
Skalice
Komorní Lhotka (Ligotka Kameralna)
Nižní Lhoty (Ligota Dolna)
Malá Prašivá (Mała Praszywa)
Prašivá (Praszywa)
706
Chata Prašivá
843
Čupel
872
Vyšní Lhoty (Ligota Górna)
Janovice
Lipí
902
rez. Kršle
Raškovice (Raszkowice)
Morávka
Pražmo (Pražmo)
Malenovice (Malenowice)
Kyčera
906
Morávka (Morawka)
Kykulka
996
Krásná
Ivančena
Travný
1203
rez. Malenovlcký kotel
Lysá hora
1323
Ostravice (Ostrawica)

Dobratice – stanice

Na sedle pod mohylou začíná červená značka, kterou teď budeme následovat. Krátkým stoupáním dojdeme na Kykulku (996 m), poté sestoupíme na vrchol Muroňka (966 m) a sedlo **Kyčera** (872 m). Nyní nás čeká dlouhý sestup směrem k vesnici Pražmo, míjíme vrchol Kyčery (906 m) a poté se zatáčkami vydáváme na rozcestí Kabát (630 m). Mírně stoupáme po hřebeni a sestupujeme do údolí u pramene potoka Baštice (575 m). Po rovině se dostaneme na rozcestí Husinec a sestoupíme k budovám na hranici Krásné a Pražma. Přejdeme údolím Mohelnice, pak se přes osadu Roveň dostaneme do centra Pražma (421 m), kde poblíž hlavní křižovatky stojí ▸ **kostel sv. Jana Nepomuckého**.

V centru Pražma končí červená značka, nyní se vydáme po modré. Mineme obecní úřad a osadu Vlčanky, pak přejdeme přes Morávku. Chvíli jdeme podél řeky, na strmém svahu se nachází ▸ **rezervace Kršle**.

Klasicistický **kostel sv. Jana Nepomuckého** byl postaven v letech 1807–17 na místě dřívějšího dřevěného chrámu z roku 1762.

Vyhlášená v roce 2010 **přírodní rezervace** zahrnuje dva samostatné fragmenty strmých svahů Čupel (872 m). Chrání komplexy původních bukových lesů se skalnými pustými lesy a teplomilným rostlinstvem.

Projdeme osadou Kršle na mýtinu s bíle natřenou kaplí. Důraznějším vzestupem se dostaneme na rozcestí Nad Vysutým (700 m) s vyhlídkou na Lysou horu a lavičkami. Odtud jdeme po rovině a projdeme svahy Čuplu (872 m) a Prašivé (843 m). Projdeme druhou část rezervace Kršle a údolí potoka Hlisník a poté se dostaneme na hřebenovou linii a ▸ **Malou Prašivou** (706 m).

Na **vrcholu** v roce 1640 majitel frýdeckého panství, hrabě Jiří z Oppersdorfu dal postavit dřevěný kostel, který od roku 1673 je zasvěcen **sv. Antonínu Paduánskému**. Chrám se stal poutním místem, v roce 1779 byla postavena sakristie a v roce 1860 sanktusníková věž. V roce 1921 postavila Pobeskydská jednota slezská vedle kostela první českou horskou chatu v Beskydech – **Chatu Prašivá**. Stavbu podpořil československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Chata byla zrekonstruována v roce 2015 a o rok později byla otevřena přilehlá rozhledna.

Výstup na Malou Prašivou

- z vesnice Pražmo – 7,1 km, 2.25/2.00 h
- z vesnice Raškovice – 5 km, 1.50/1.20 h
- z vesnice Nošovice – 7,8 km, 2.35/2.00 h
- z vesnice Dobratice– 5,2 km, 1.55/1.20 h
- z vesnice Komorní Lhotka– 4,7 km, 1.50/1.15 h
- z Chaty Ropička– 6,3 km, 1.55/2.10 h

Na Malé Prašivé měníme barvu značky na červenou, sestupujeme zatáčkami do údolí potoka Račok a patřící k Horní Lhotě osadě Kamenité (484 m). Projdeme kolem amfiteátru a vstoupíme na území **Dobratic** (osada Harenda). Míjíme dřevěnou zvonici a jemným sestupem přes osadu Hranice se dostaneme do ▸ the **železniční stanice Dobratice pod Prašivou** (351 m), kde naše trasa končí.

Stanice Dobratice pod Prašivou vznikla v roce 1892 na Slezské a haličské dráze měst z Frýdku-Místku do Bílska, která byla postavena o čtyři roky dříve. V současné době je součástí tratě Frýdek-Místek – Český Těšín.

Chata Prašivá
(Wikimedia Commons)

Dvoudenní trasy (III)

1. Rajcza – Hala Redykalna – Hala Lipowska – Hala Rysianka
2. Hala Rysianka – Romanka – Słowianka – Węgierska Górka

01 Rajcza – Hala Redykalna – Hala Lipowska – Hala Rysianka

Rajcza – 5,1 km – Zagroń – 3,9 km – Hala Redykalna – 2,6 km – Pod Lipowskim Wierchem – 1,0 km – Hala Lipowska – 0,9 km – Hala Rysianka

13,4 km

4.55 h

925 m

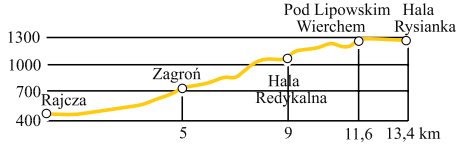

Rajcza – nádraží

Rajcza – Sola

Trasa vede pásmem Romanky Živeckých Beskyd a začíná ve ▸ **stanici Rajcza** (488 m).

Stanice Rajcza se nachází na trati Haličské transverzální dráhy, která byla otevřena v roce 1884 z Čadce do Husiatynu. Její název souvisí s charakterem tratě protínající příčně údolí Karpat (latinsky „trans versalis" – „příčná"). Trať byla postavena z vojenských důvodů souběžně s hlavní trasou Vídeň–Lvov, která vedla blízko hranic s Ruskem. Druhým důvodem výstavby byla touha stimulovat ekonomický rozvoj chudých horských oblastí. V současnosti je úsek Živec–Zvardoň, na němž se nachází Rajcza, součástí trati z Katovic přes Bílsko-Bělou a je obsluhován železničním dopravcem Koleje Śląskie. Budova stanice byla postavena v roce 1884 podle projektu Stefana Fussgängera ve stylu charakteristickém pro Transverzální dráhu.

Následujeme žlutou značku vedle historické vily z roku 1922 a překračujeme řeku Solu. Chvíli jdeme silnici směrem do centra vesnice Rajcza a pak odbočíme do bočního údolí potoka **Nickulina**. Mírně projdeme osady Liszki a Kuchejdy k osadě Nickulina. Mineme malou zásobní nádrž, myslivnu a moderní kapli Božího milosrdenství. V ulici odbočující doprava se nachází Středisko ekologické výchovy se Školní mládežnickou ubytovnou.

Vstupujeme do lesa, vydáme se údolím a poté strmým bočním hřebenem na mýtinu s osadou **Zagroń** a sedlem 753 m pod Kiczorou (785 m). Nyní půjdeme delší dobu po postupně stoupajícím hřebeni, který vede od vrcholu Lipowský Wierch směrem na Ujsoły. Po cestě budou vyhlídkové mýtiny s osadami, které patří vesnicím Ujsoły a Złatna. Mineme vrchol 772 m a osadu Herdula, poté se dostaneme k osadě Zorek a vystoupáme na vrchol **Zapolanka** (864 m). Nyní nás čeká strmější stoupání přes osadu Zapolanka. Vstupujeme do lesa, mineme vrchol 1067 m, až dorazíme na pastvinu **Hala Redykalna**. Její název pochází od redyku, tj. odchodu pastýřů se stády ovcí na pastvinu (jarní redyk) nebo jejich návratu (podzimní redyk).

Zapolanka – výhled na Muńcuł

Hala Redykalna – výhled na vrch Sucha Góra

Vcházíme do řady neobydlených pastvin, které byly kdysi využívány k pastvě ovcí. Přibližujeme se k vrcholu Redykalny Wierch (1144 m), za nimž jsou spojené haly (pastviny) – Bacmania a Motykówka. Podél stezky jsou umístěny naučné tabule s informacemi o horském pastevectví a flóře pastvin. Mineme Boraczy Wierch (1244 m), na sedle za ním jsou další haly – Gawłowska a Bieguńska. Dostáváme se na svah hory Lipowski Wierch (1324 m), který patří k ▸ **rezervaci Lipowska**

Přírodní rezervace Lipowska byla vyhlášena v roce 2008 a chrání fragmenty přirozeného horského smrkového lesa s vrchovišti.

Nyní jdeme po rovině a dostáváme se na pastvinu Hala Lipowska s krátkým lyžařským vlekem. Na její okraji se nachází ▸ **horská chata Schronisko na Hali Lipowskiej**

Horská chata Na Hali Lipowskiej

Chatu postavila v roce 1931 bílská pobočka německé organizace Beskidenverein. Během druhé světové války byl zde rekreační dům pro vojáky Wehrmachtu. Po válce převzala budovu živecká pobočka Polského turisticko-vlastivědného spolku (pol. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, PTTK), která v 70. letech provedla generální rekonstrukci.

Od horské chaty jdeme po svahu Rysianky (1322 m), míjíme kapli křížové cesty vedoucí z osady Złatna Huta. Dostáváme se k cíli – pastvině **Hala Rysianka**, kde se nachází ▸ **horská chata Schronisko Rysianka** (1254 m).

Hala Lipowska

Hala Rysianka – výhled na Babí horu

Chatu Rysianka zorganizovala v roce 1937 společnost Tatranské lyžařské sdružení (pol. Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy) z Krakova v domě Gustawa Pustelnika. Po roce 1945 zařízení převzal spolek PTTK. Hala pod chatou nabízí výhled na Pilsko, Babí horu (pol. Babia Góra) a slovenskou Oravu, nedaleko je krátký lyžařský vlek.

Přístup k Chatě Rysianka

- z osady Złatna Huta – 4,3 km, 1.55/1.05 h
- z vesnice Złatna – 9,9 km, 3.45/2.40 h
- z vesnice Ujsoły – 10,8 km, 4.15/2.55 h
- z vesnice Rajcza – 13,4 km, 4.55/3.30 h
- z vesnice Rajcza – 12,8 km, 4.50/3.30 h
- z vesnice Milówka – 3,8 km, 5.00/3.35 h
- z vesnice Żabnica – 13,4 km, 5.10/3.45 h
- z vesnice Węgierska Górka – 16,1 km, 5.50/4.25 h
- z vesnice Sopotnia Mała – 10,3 km, 4.05/3.00 h
- z vesnice Sopotnia Wielka – 8,6 km, 3.30/2.35 h
- z osady Sopotnia Wielka Kolonia – 5,9 km, 2.25/1.30 h
- z pastviny Hala Miziowa – 7 km, 2,15 h

Hala Rysianka – horská chata

02 Hala Rysianka – Romanka – Słowianka – Węgierska Górka

Hala Rysianka – 1,2 km – Průsmyk Pawlusia – 1,7 km – Romanka – 2,9 km – Suchy Groń – 1,1 km – Słowianka – 2,9 km – Abrahamów – 4,3 km – Žabnica – 2,4 km – Węgierska Górka

16,9 km
4.45 h
355 m

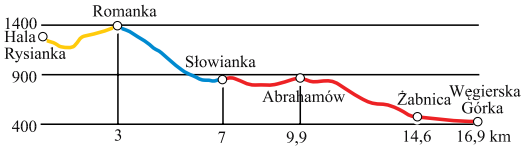

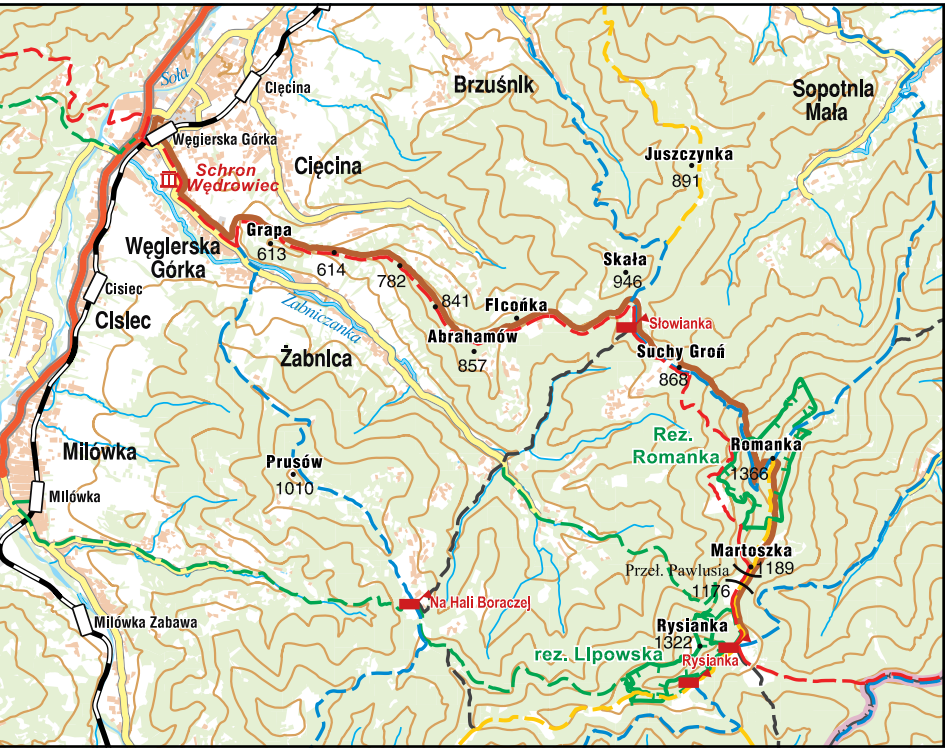

Hala Rysianka – výhled na vrch Romanka

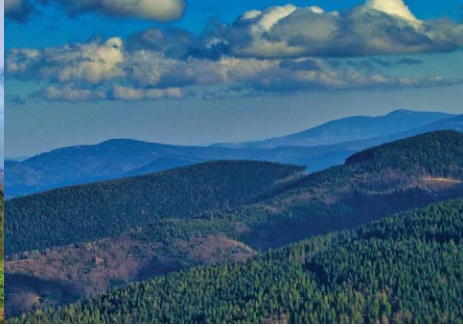

Hala Rysianka – výhled na vrchy Jałowiec a Polica

Druhý den trasy vyrážíme z **Haly Rysianky** (1254 m) po žluté značce, která vede na vrchol Romanka. Scházíme okrajem pastviny Hala Sopotniańska do výšky 1186 m, kde se nachází pastvina Hala Pawlusia. Nabízí se odtud výhled na Pilsko, hřebeny vrcholů Skałka, Abrahamów a Prusów, stejně jako na Slezské a Malé Beskydy s Živeckou kotlinou v dálce. Sestupujeme k průsmyku Pawlusia (1176 m), oddělující skupinu vrcholů Lipowski Wierch (1324 m) a Rysianka (1322 m), od nejvyšší v celém pásmu Romanky (1366 m). Nyní nás čeká strmé stoupání vrcholem Martoszka, známé také jako Zamkowski Wierch (1189 m), pak po okraji pastviny Hala Łyśniewska s výhledem na Pilsko a Babí horu. Míjíme jižní vrchol Romanky (1289 m), kde vstupujeme do ▸ **rezervace Romanka**.

Přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 1963 pro ochranu horského smrkového lesa, v němž se vyskytuje skalní rybíz, jeřábem a červeným bezem. Na strmých svazích jsou četné skalní balvany, lze tady potkat vlky. Část lesa bohužel uschla v důsledku ekologické katastrofy, ale na jejím místě se už objevuje mladý les.

Odsud se mírnějším vzestupem dostáváme na vrchol ▸ **Romanky** (1366 m).

Romanka je po Pilsku druhým vrcholem západní části Živeckých Beskydů. Při pohledu z údolí Soly je to výrazný dominantní bod v krajině, protože má rázný tvar a strmé svahy. Z vrcholu vede několik hřebenů, táhnoucích se směrem k vesnicím Sopotnia, Bystra, Cięcina a Węgierska Górka.

Na vrcholu Romanky žlutá značka končí, nyní se vydáme po značce modré. Čeká nás sestup dolů prudkými zatáčkami, které traverzují strmé západní svahy Romanky. Opouštíme území rezervace a míjíme zarůstající pastvinu Hala Miziowa. Strmě sestupujeme po hřebeni, až se dostaneme ke zploštění Suchy Groń (868 m). K hřebeni sahá Hala Kupczykowa s budovami osady Płone, která je součástí vesnice Żabnica. Míjíme průsmyk, který odděluje Romanku od skupiny hory Skałka (946 m), lehkým stoupáním se dostáváme k ▸ **turistické stanici Słowianka** (846 m).

Turistická stanice Słowianka

Suchy Groń – výhled na Abrahamów a Slezské Beskydy

Turistická stanice Słowianka se nachází ve dvoupatrové dřevěné budově, postavené u rozcestí.

Přístup k turistické stanici Słowianka

- z vesnice Juszczyna – 7,9 km, 2.55/2.10 h
- z vesnice Bystra– 6,3 km, 2.25/1.45 h
- z vesnice Węgierska Górka – 9,9 km, 3.25/2.35 h
- z osady Żabnica Skałka – 3,1 km, 1.15/0.50 h
- z pastviny Hala Rysianka– 6,2 km, 1.50/2.25 h
- z vesnice Sopotnia Mała přes Romanku – 11,4 km, 4.20/3.50 h

U Słowianky měníme barvu značky na červenou Hlavní beskydskou magistrálu Kazimierza Sosnowského (pol. Główny Szlak Beskidzki imienia Kazimierza Sosnowskiego). Mírně stoupáme k rozcestí (858 m) a poté sestupujeme po svazích Skałky. Úsek stezky, který vede po bažinaté cestě, lze projít paralelní zpevněnou cestou. Dostáváme se k průsmyku 785 m, oddělujícímu Skałku od **Abrahamowa**. Na sedle jsou rozloženy budovy osad Tokarnia a Wspólna s krátkým lyžařským vlekem a výhledem na hřeben hory Lipowski Wierch a mohutnou silu-

Západ slunce pod vrchem Abrahamów

Węgierska Górka – bunkr Wędrowiec

Węgierska Górka – nádraží

etu Romanky. Projdeme vrcholem Ficońka a přes osadu Sucha stoupáme na vrchol Abrahamów (857 m). Poté sestupujeme do bodu ve výšce 841 metrů s křížem na památku partyzánů z druhé světové války. Nyní nás čeká sestup po protáhlém hřebeni Abrahamowa přes zarostlé pastýřské paseky. Dostaneme se k průsmyku 597 m, poté sestoupíme po svahu kopce Grapa (613 m) na ul. Rowerowou a k ležícím v údolí řeky Żabniczanka budovám vesnice Żabnica.

Na sousedním kopci Bukowina (510 m) se nacházejí dva **bunkry** z roku 1939 – Wyrwidąb a Wąwóz.

Sestupujeme po hlavní silnici (ul. ks. Karola Śmiecha) do hranic vesnice Węgierska Górka a míjíme ▸ **bunkr Wędrowiec**.

Ulicí Obrońców Węgierskiej Górki se dostáváme k železničnímu přejezdu a hlavní silnici Katovice–Zvardoň, která vede údolím Soly v centru města (413 m). U budovy školy opouštíme značku a ul. Kolejowou jdeme 300 metrů k ▸ **nádraží**, kde naše trasa končí.

Bunkr byl postaven v roce 1939 a je součástí obranné linie, která vzdorovala německým jednotkám útočícím ze strany Zvardońského průsmyku (pol. Przełęcz Zwardońska) ve dnech 2.–3. září 1939. V objektu je expozice s fotografiemi bojujících vojáků a památkami jejich velitele – kapitána Tadeusze Semika, ale i vybavení a zbraně vojáků. Pod bunkrem stojí děla z období druhé světové války.

Stanice Węgierska Górka se nachází na trati Haličské transverzální dráhy, která byla otevřena v roce 1884 z Čadce do Husiatynu. V současné době je trať obsluhována železničního dopravce Koleje Śląskie na trase Katovice–Zvardoň. Budova nádraží typická pro tuto trasu pochází z doby výstavby tratě, ze stanice vedla vlečka do nedalekých oceláren.

Jednodenní trasy

1. Javoří (Jaworze) – Błatnia (Błotny) – Bílsko-Bělá (Bielsko-Biała) Wapienica
2. Porąbka – Przełęcz Kocierska – Żar – Porąbka
3. Kozy – Přehrada Porąbka – Chrobacza Łąka – Bílsko-Bělá Straconka
4. Bílsko-Bělá Mikuszowice – Magurka Wilkowicka – Bílsko-Bělá Lipnik
5. 5. Wilkowice – Bystrá – Klimčok – Wilkowice
6. 6. Milówka – Hala Boracza – Prusów – Węgierska Górka

01 Javoří (Jaworze) – Błatnia (Błotny) – Bílsko-Bělá (Bielsko-Biała) Wapienica

Javoří – 5,3 km – Siodło pod Przykrą – 0,8 km – Błatnia (Błotny) – 0,8 km – Siodło pod Przykrą – 4,0 km – Jezioro Wapienickie – 3,1 km – Bílsko-Bělá Wapienica

14,1 km
4.30 h
610 m

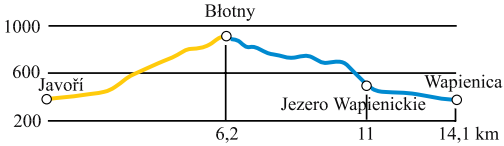

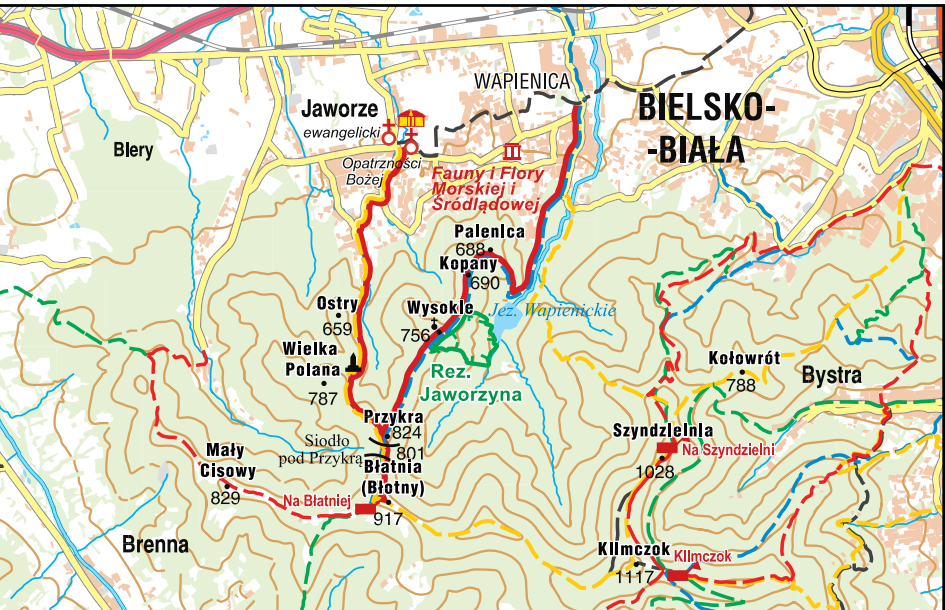

Javoří – lavička hr. Mořice Jana Nepomuka Saint Genois d'Anneacourt

Javoří – solanková kašna

Trasa vedoucí pásmem Klimčoku ve Slezských Beskydech začíná v centru vesnice ▸ **Javoří** (380 m)(pol. Jaworze) (380 m), v níž se nachází několik zajímavých objektů.

Javoří – evangelický kostel

Klasicistický **kostel Prozřetelnosti Boží** byl postaven v roce 1802 na místě dřevěného chrámu Všech svatých z roku 1644. Kostel byl přestavěn v roce 1886, v roce 1933 byla přistavěna příčná loď s kopulí. Na přilehlém hřbitově se nachází vydělená část s pamětním obeliskem a kamennými náhrobními deskami hrabat Saint Genois d'Anneacourt a okolních šlechtických rodů.

Klasicistický **zámek** postavili v 18. a 19. století baroni Laszowští a de Saint Genois d'Anneaucourt. Po roce 1945 se v zámku nacházel dětský domov a Dětský diagnostický ústav. V lednu 2010 shořela významná část budovy a nyní probíhá jeho přestavba.

Klasicistický **evangelický kostel** byl postaven v letech 1782–86 na základě Tolerančního patentu císaře Josefa II. V letech 1851–52 byla postavena kostelní věž, a v roce 1912 kněžiště.

Hala pod vrchem Błatnia

Pokračujeme po žluté stezce, která vede po ul. Zdrojové přes lázeňské centrum, vedle lavičky s pomníkem hraběte Maurycyho Jana Nepomucena Saint Genois d'Anneaucourt, díky kterému se v roce 1862 Jaworze stalo lázněmi. Vlevo je rozlehlý **lázeňský park** se solankovou kašnou. Jdeme údolím potoka Wysoki Potok, vedle turistického informačního bodu. Ulicemi Wąwóz a Turystyczna, které vedou údolím potoka Szeroki Potok, dojdeme k parkovišti s přístřeškem vedle budovy lesnictví Jaworze. Výstup začínáme po svahu kopce Ostry (659 m) k **pomníku Heinricha Richtera** (1850–1921), velitele hasičského sboru v Bílsku a vedoucí svazu hasičských sborů Rakouského Slezska. Pokračujeme ve stoupání po svahu hory Wielka Polana (787 m) a dostáváme se na hřebenovou linii. Krátkým stoupáním dojdeme k průsmyku Siodło pod Przykrą (801 m), poté stoupáme docela strmým úsekem přes paseku Pod Błatnią, necháme hřebenovou linii pod vrcholem hory Błatnia (917 m) a dostaneme se k ▸ (str. 41) **horské chatě Na Błatniej** (880 m).

Od chaty se vracíme po modré značce opět na Siodło pod Przykrą (801 m). Krátce stoupáme na vrchol hory Przykra (824 m) a sestupujeme na rovný hřeben vedoucí do sedla 730 m. Mírným stoupáním se dostáváme na Wysokie (756 m), vpravo bude hranice ▸ **rezervace Jaworzyna**.

Přehrada a jezero Wapienickie

Přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 2003 pro ochranu přírodních horských lesů, které představují horské javorové lesy, kyselé horské a úrodné karpatské bukové lesy. Z vrcholu hory **Wysokie** můžete projít vlevo po červené stezce do **posvátného místa evangelíků** ze 17. století, na němž se v době protireformace konaly tajné bohoslužby.

Sestupujeme do sedla 680 m, za nevýrazným vrcholem Kopany (690 m) se dostáváme do malého sedla s křížem na stromě.

Odtud můžete jít přímo na vrchol **Palenica** (686 m) s **hradiskem** z doby kolem roku 500 před naším letopočtem. Skládá se z kamenného násypu vysokého 1,5–2 m, obklopujícího otevřený prostor o průměru 60–70 m.

Začneme poměrně strmým 200metrovým sestupem do údolí řeky Wapienica, na jejím konci dojdeme k přehradě tvořící ▸ **jezero Wapienickie** (492 m).

Jezero Wapienickie (Wielka Łąka) se nachází v oblasti založených v letech 1893–95 přívodů vody pro město. V letech 1929–32 vybudovala katovická pobočka společnosti Dyckerhoff und Widman přehradu s úpravnou vody, potrubím a vyrovnávací nádrží. Přehrada, pozdvižená během druhé světové války, je vysoká 23 m a nádrž má rozlohu 24 ha.

Javoří – Muzeum mořské a vnitrozemské fauny a flóry

Jdeme údolím se značkami naučné stezky Wapienica a dojdeme k autobusové točně na ul. Zapora v městské části Bílska-Bělé – **Wapienica**. Mineme památný dub, kapli sv. otce Pia a budovy lesní správy Bílsko, na zastávce na křižovatce s ul. Jaworzańskou (383 m) naše trasa končí. Stojí za to zajít 1100 m vlevo k ▸ **Muzeu mořské a vnitrozemské fauny a flóry** (pol. Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej).

Je to jediné **muzeum** na jihu Polska, kde můžete vidět mnoho exotických zvířat vyskytujících se ve světových mořích a oceánech, včetně korálového útesu. Muzeum se nachází hned vedle základní školy č. 2 ve vesnici Jaworze a právě ze sbírky, kterou této škole daroval její absolvent bosman Erwin Pasterny, začala celá historie této instituce. Samostatná výstava představuje také Baltské moře, jeho historii a mnoho druhů, které se v současnosti v tomto moři vyskytují. V místnostech moderní budovy, která svým tvarem připomíná příď lodi, je také originální multimediální rybářský člun. Zajímavostí je, že vedle muzea byl postaven také Motylí dům.

02 Porąbka – Przełęcz Kocierska – Żar – Porąbka

Porąbka – 5,7 km – Przełęcz Bukowska – 2,4 km – Průsmyk Beskid Targanicki – 3,0 km – Przełęcz Kocierska – 4,0 km – Průsmyk Przysłop Cisowy – 1,7 km – Przełęcz Isepnicka – 0,8 km – Kiczera – 2,2 km – Żar – 3,5 km – Přehrada Porąbka – 2,0 km – Porąbka

25,3 km
8.20 h
1170 m

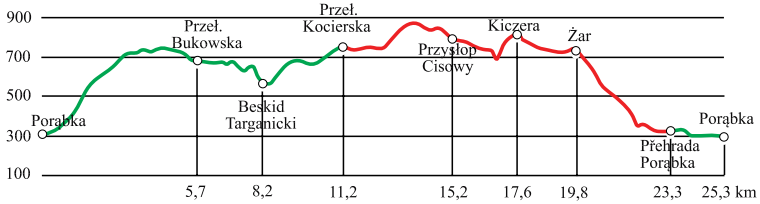

Porąbka – výhled na Bujakowski Groń

Porąbka – výhled na most přes Solu a Bukowski Groń

Trasa vedoucí horským pásmem Łamanej Skały pohoří Malých Beskyd začíná v centru vesnice ▸ **Porąbka** (300 m).

Pokračujeme po zelené značce ul. Cmentarnou a Granitowou dojdeme k lesu a prudce stoupáme na kopec Palenica (572 m). Poté jemnějším stoupáním obejdeme vrchol hory Bukowski Groń (767 m) a dostaneme se na mýtinu s osadou Palenica a vrcholem **Trzonky** (727 m). Sestupujeme k průsmyku Przełęcz Bukowska (662 m), kolem **horské chaty Horského klubu Limba** v bývalé hájence. Po svazích hory Porębski Groń (743 m), vedle zděné kaple, se dostaneme k osadě Jarosówka, sestoupíme přes kopec Mała Bukowa (650 m) a osadu Brzezinka Górna k průsmyku Beskid Targanicki (562 m), který odděluje hřeben Bukowski Groń od hlavního pásma Malých Beskyd. Po svahu hory Wielka Bukowa (Kaprówka, 743 m) jdeme k průsmyku Przełęcz Cygańska (636 m). Odtud nás čeká ještě chvilka stoupání k hostinci nad průsmykem **Przełęcz Kocierska** (756 m).

Změníme barvu značky na červenou

Za zmínku stojí **kostel Narození Panny Marie** z let 1904–1907, zděná kaple z roku 1860, Regionální síň (pol. Izba Regionalna) a Dub Svobody (pol. Dąb Wolności), který v roce 1923 zasadili veteráni z první světové války.

Porąbka – kostel

Pod vrchem Porębski Groń

Kocierz

Nedalekým **průsmykem** (718 m) prochází silnice Andrychów–Živec, bývalý Kocierski Gościniec, postavený v první polovině 19. století Rakušany s využitím práce vězňů z věznic Wiśnicz a Spielberg.

Žar – meteorologická budova

Malou beskydskou magistrálu (pol. Mały Szlak Beskidzki), která vede podél hlavního hřebene Malých Beskyd. Projdeme vrchol hor Błasiakówka (747 m) a Beskid (759 m), abychom sestoupili k průsmyku Przełęcz Szeroka (736 m). Nyní nás čeká výrazné stoupání na **Kocierz** (879 m), který je nejvyšším bodem naší trasy. Sestupujeme přes výškový bod 872 m k průsmyku Przysłop Cisowy (803 m). Pokračujeme v sestupu po svazích hor Wielka Cisowa Grapa (853 m), kolem zříceniny kamenného pastýřského salaše, a Cisowa Grapa (810 m), abychom se dostali na průsmyk Przełęcz Isepnicka (698 m). Nyní nás čeká výstup na pokrytý mýtinou vrchol Kiczery (827 m) se zbytky pastýřských zdí a výhledem na horní nádrž přečerpávací vodní elektrárny. Sestupujeme na svah hory ▸ **Žar** mineme nádrž a dostaneme se na vrchol (761 m).

Žar – letní sáňkařská dráha

Kiczera – výhled na Żar

Nepříliš vysoký vrch **Žar** je nejcharakterističtější v celých Malých Beskydech. Na kopci prudce klesajícím k jezeru Międzybrodzkie byla v letech 1970–79 postavena **přečerpávací vodní elektrárna**. Na planýrovaném vrcholu byla postavena horní nádrž, do které je v noci čerpána voda z jezera pomocí potrubí vyhloubených ve svazích. Během dne zase voda klesá štolami a vyrábí elektřinu potřebnou během energetické špičky. V meziválečném období na hoře Žar existovala kluzácká škola, která byla poté převedena do obce Międzybrodzie Żywieckie, po níž zůstala meteorologická budova. V současné době z vrcholu často vzlétají paraglidisté. Bývalá kluzácká lanovka z vesnice Międzybrodzie Żywieckie byla v roce 2003 přestavěna na **pozemní lanovku**, která překonává výškový rozdíl 300 m. Nahoře je letní sáňkařská dráha.

Výstup na vrch Żar

- z přehrady Porąbka – 3,5 km, 1.40/0.55 h
- z vesnice Międzybrodzie Żywieckie – 2,5 km, 1.15/0.40 h
- z vesnice Międzybrodzie Żywieckie – 5,9 km, 2.20/1.35 h
- z průsmyku Przełęcz Kocierska – 9 km, 3.00/2.45 h
- z vesnice Porąbka – 7,1 km, 2.45/2.00 h
- z vesnice Kozubnik – 2,9 km, 1.25/0.40 h

Z vrcholu Žaru prudce sestupujeme úzkým hřebenem, z místa, kde se přetínají elektrická vedení, vidíme ležící dole jezero Międzybrodzkie. Opouštíme hřebenovou linii, po svazích Kozubniku (551 m) se dostaneme k osadě Łaski, poté podél břehu jezera k ▸ **přehradě v obci Porąbka** (331 m).

Czaniec – papírna

Přehrada Porąbka

Přehrada na Sole byla postavena v roce 1936 pro protipovodňovou ochranu. Objekt je vysoký 38 m a široký 260 m, vedle se nachází vodní elektrárna. Díky přehradě v malebném soutěskovém údolí vzniklo **jezero Międzybrodzkie** s mnohými přístavy a středisky vodních sportů na březích.

U přehrady změníme barvu značky na zelenou, jdeme ulicí Żywieckou podél řeky Soly k osadě Pod Snozą. Míjíme ústí potoka Wielka Puszcza a vracíme se do centra **Porąbky** (300 m), kde naše trasa končí.

V Porąbce stojí za to navštívit vzdálenou 4,8 km ▸ **bývalou papírnu ve vesnici Czaniec**.

Bývalá habsburská papírna ve vesnici Czaniec je jedinečná hlavně díky nacházejícím se zde historickým Girardovym turbínám. Turbíny postavené po roce 1888 jsou jediné v zemi a jedny z mála v Evropě exempláře vynálezu Philippa de Girarda, který od roku 1826 sloužil jako hlavní důlní inženýr v Polském království. V 60. letech 20. století byla jedna z turbín upravena na výrobu elektřiny. Turbíny jsou umístěny v jednopodlažní neomítnuté cihlové budově nad betonovým říčním propustkem. V roce 2006 byly v budově provedeny komplexní rekonstrukční, konzervační a restaurátorské práce, díky nimž je komplex ve velmi dobrém stavu. Objekt má malou vodní elektrárnu, která využívá jednu z historických turbín. Objekt se nachází na Trase průmyslových památek (pol. Szlak Zabytków Techniki) Slezského vojvodství.

03 Kozy – Přehrada Porąbka – Chrobacza Łąka – Bílsko-Bělá (Bielsko-Biała) Straconka

Kozy – 5,1 km – Pod Bujakowską Górą – 4,7 km – Přehrada Porąbka – 0,9 km – Żarnówka Duża – 3,7 km – Chrobacza Łąka – 1,2 km – Przełęcz u Panienki – 2,3 km – Gaiki – 3,7 km – Bílsko-Bělá Straconka

21,4 km
7.1 h
1080 m

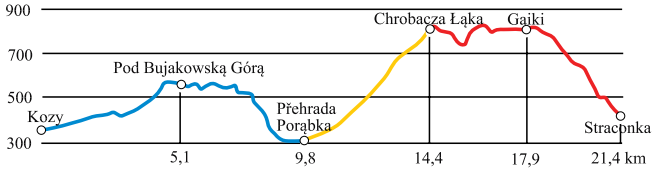

Kozy – zámek

Kozy – nádraží

Trasa procházející horským pásmem Groniczki v Malých Beskydech začíná u ▸ **železniční stanice ve vesnici Kozy** (366 m).

Stanice Kozy byla zřízena na železniční trati Slezské a haličské dráhy měst, otevřené v roce 1888 z Frýdku přes Těšín, Bílsko-Bělu a Vadovice (pol. Wadowice) do městečka Kalwaria Zebrzydowska. Touto trasou v současné době jezdí vlaky z Bílska-Bělé do Krakova. Staniční budova, typická pro tuto trať, pochází z let výstavby trasy.

Jdeme po modré značce ul. Dworcowou, dostáváme se ke ▸ **kostelu svatých Šimona a Judy Tadeáše.**

Původní, dřevěný chrám byl zmíněn v roce 1326, současný **novogotický kostel** byl postaven podle projektu vídeňského rodáka Carla Steinhofera v letech 1900–1902.

Ul. Kościelnou se dostaneme ke kruhovému objezdu na silnici Bílsko-Běla – Krakov ve středu obce.

V blízkosti kruhového objezdu stojí barokní **zámek** postavený v 18. století rodinou Jordanů, který po přestavbě v 19. století rodinou Czecz de Lindenwald získal klasicistický charakter. V parku obklopujícím zámek se nachází památný platan, kašna v ose zámku a zbytky ledovny. Na západní straně k boční výšce přiléhá novogotická palácová kaple z roku 1859 s okny uzavřenými lomeným obloukem a věží. Na obou stranách nádvoří před zámkem jsou umístěny dvoupatrové hospodářské budovy – západní s klenutými sklepy a datem 1705, východní – o něco později. V zrekonstruovaném v roce 2013 objektu se nachází knihovna a Historická síň Adolfa Zubera (pol. Izba Historyczna im. Adolfa Zubera). Zajímavostí je, že Kozy jsou největší vesnicí v Polsku a čítají 13 tisíc obyvatel.

Jdeme po ul. Beskidzké do údolí řeky Kozłówka, přes část vesnice zvanou Bagrówka. Ulicemi Panienki a Działy se přibližujeme k malebnému kopci s osadou Pod Kamieniołomem.

Rezervace Zasolnica

Chrobacza Łąka – kříž třetího tisíciletí

Procházíme svahy hřebene Chrobacza Łąka a dostáváme se na rozcestí Pod Bujakowską Górą (560 m). Dále jdeme po rovině podél svahů hory Bujakowski Groń (749 m). Na svazích kopce Zasolnica (556 m) zahajujeme sestup a dostáváme se ke stejnojmenné ▸ **rezervaci**.

Přírodní rezervace Zasolnica, vyhlášená v roce 1973, chrání fragment zachovaných na strmých svazích karpatských bukových lesů.

Dostaneme se k osadě Gąsiory ve vesnici Porąbka a na hlavní ulici Bielskou, kterou vede silnice Kęty–Živec. Vstupujeme na území vesnice Międzybrodzie Bialskie (osada Żarnówka Mała), ul. Żywieckou dojdeme k ▸ (str. 81) **přehradě Zapora Porąbka** (320 m).

U přehrady modrá značka končí, nyní se vydáme po žluté. Chvíli jdeme po hlavní silnici podél břehu jezera Międzybrodzkie. Dostaneme se k osadě Żarnówka Duża (355 m), kde začneme výstup po ul. Alojzego Koniora. Ulice se klikatí podél hřebene, který vede směrem na jih od hory Chrobacza Łąka, z mýtin je výborně vidět je-

Chrobacza Łąka – horská chata

Straconka – kostel

zero dole. Dostáváme se k osadě Międzybrodzie Kobiernickie a vstupujeme do lesa. Výstup po hřebenové linii je chvíli strmý, pak se stává mírnější a vede nás na vrchol hory ▸ **Chrobacza Łąka** (828 m).

Chrobacza Łąka je nejznámějším vrcholem horského pásma Groniczki, odděleného průsmykem Przełęcz Przegibek (663 m) od pásma Czupel a soutěskou Soly od horského pásma Łamana Skała. Na vrcholu, v roce 2002, byl postaven kříž třetího tisíciletí vysoký 35 m, vedle něj je vyhlídková plošina s panoramatem Slezského podhůří s vesnicí Kozy a Bílskem-Bělou. Pod vrcholem se nachází horská chata postavená ve 30. letech 20. století sourozenci Dorzaky. Po roce 1945 zde fungovala turistická stanice PTTK, nyní je to turistické a duchovní středisko.

Výstup na vrch Chrobacza Łąka

- z městské části Bílsko-Bělá Straconka – 7,1 km, 2.40/2.00 h
- z městské části Bílsko-Bělá Lipnik – 4,5 km, 1.50/1.10 h
- z vesnice Kozy – 5,9 km, 2.15/1.35 h
- z osady Żarnówka Mała – 5,1 km, 2.10/1.20 h
- z osady Żarnówka Mała – 4,7 km, 2.00/1.10 h

Nahoře změníme barvu značky na červenou Malou beskydskou magistrálu, která povede podél hlavního hřebene skupiny Chrobacza Łąka.

Sejdeme do **průsmyku Przełęcz u Panienki** (740 m) s kaplí Panny Marie, postavené v roce 1884 ze zdrojů lesníka z vesnice Kozy. Odtud můžete sestoupit necelých 200 metrů k Mariánskému prameni (pol. Źródło Maryjne). Krátkým, ale strmým stoupáním se dostaneme na nejvyšší vrchol pohoří – Groniczki (833 m), poté mírně sestupujeme k nevýrazným vrcholům hor Kopce a Gaiki (816 m). Nyní nás čeká dlouhý sestup přes hřeben Groniczků (751 m) na Czupel (654 m). Strmě sestupujeme z hřebenové linie a dostaneme se na ul. Czupel do městské části **Straconka** v Bílsku-Bělé. Ul. Górskou dorazíme na zastávku MHD (419 m), kde naše trasa končí.

Nedaleko se nachází novorománský **kostel Panny Marie Útěchy** z roku 1873.

04 Bílsko-Bělá Mikuszowice – Magurka Wilkowicka – Przełęcz Przegibek – Bílsko-Bělá Lipnik

Bílsko-Bělá Mikuszowice – 1,4 km – Bílsko-Bělá Stalownik – 2,7 km – Rogacz – 1,1 km – Magurka Wilkowicka – 2,1 km – Przełęcz Przegibek – 1,8 km – Gaiki – 3,2 km – Bílsko-Bělá Lipnik

12,3 km

4.2 h

740 m

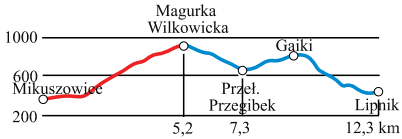

Mikuszowice Krakowskie – kostel

Chatka na Rogaczu

Trasa procházející horskými pásmy Czupla a Groniczki v Malých Beskydách začíná u ▸ **železniční stanice Bielsko-Biała Mikuszowice** (370 m).

Než se vydáme po stezce, stojí za to projít 250 m ulicí Cyprysowou do ▸ **kostela sv. Barbory**.

Od železniční stanice se vydáváme po červené značce, ul. Morelowou se dostaneme k ul. Żywiecké, po které vede stará silnice Bílsko-Bělá – Živec (tranzitní doprava se přesunula na novou silnici S1). Projdeme městskou části **Mikuszowice Krakowskie**, na druhé straně řeky Bělá (pol. Biała) leží Mikuszowice Śląskie, což je stopa historické hranice mezi Těšínským Slezskem a Malopolskem, která vede podél řeky. V blízkosti zastávky Stalownik (398 m) vcházíme do vesnice Wilkowice a začínáme strmý výstup lesem. Po delší chvíli dojdeme na okraj mýtiny s osadou Do Piotra, kde se nachází studentská horská chata **Chatka na Rogaczu** (683 m). Poté se přes mýtinu Waligóra dostáváme na hřebenovou linii s osadou Klimczaków a vrcholem hory Rogacz (828 m). Odtud již jemněji, přes mýtinu Waliczkula, dosáhneme vrcholu hory ▸ **Magurka Wilkowicka** (909 m).

Stanice se nachází na trati Bílsko-Bělá – Živec, postavené v roce 1878 Severní dráhou císaře Ferdinanda a představující prodloužení tratě z města Čechovice-Dědice (pol. Czechowice-Dziedzice). V současné době jezdí zde vlaky železniční společnosti Koleje Śląskie z Katovic do Zvardoně.

Dřevěný kostel sv. Barbory byl původně postaven v roce 1455, na současné budově z roku 1692 pracoval tesař Piotr Piotrowski. Věž byla postavena v roce 1851, o 19 let později byla zakončena helmicí s lucernou. Uvnitř se zachovala gotická postava Panny Marie s dítětem z doby kolem roku 1430 a barokní polychromie od Johanna Mentila z roku 1723.

Magurka Wilkowicka je jedna ze dvou kulminací horského pásma, které se táhne k nejvyššímu vrcholu Malých Beskyd s názvem Czupel (933 m). Nahoře je horská chata Schronisko Na Magurce, postavená v roce 1903 německou organizací Beskidenverein. Budova byla přestavěna v roce 1913 po požáru a v roce 1946 byla převzata organizací PTTK. Zpod horské chaty se nabízí panorama Živecké kotliny, Slezských a Živeckých Beskyd a horské pásmo Łamana Skała v Malých Beskydech.

Magurka Wilkowicka – horská chata

Magurka Wilkowicka – zařízení pro běžecké tratě

Výstup na vrch Magurka Wilkowicka

- z vesnice Wilkowice přes Skałę Czarownic – 7,7 km, 2.50/2,05 h
- z vesnice Wilkowice – 4,4 km, 1.55/1.05 h
- z vesnice Wilkowice přes Rogacz – 4,2 km, 1.55/1.00 h
- z městské části Bílsko-Bělá Mikuszowice – 5,2 km, 2.15/1.15 h
- z městské části Bílsko-Bělá Leszczyny – 6,7 km, 2.40/1.50 h
- z městské části Bílsko-Bělá Straconka – 4,8 km, 2.00/1.10 h
- z městské části Bílsko-Bělá Straconka – 4,3 km, 1.55/1.05 h
- z města Bílsko-Bělá - Pod Lasem – 3,4 km, 1.30/0.55 h
- z městské části Bílsko-Bělá Lipnik – 7,1 km, 2.50/2.10 h
- z vesnice Międzybrodzie Bialskie – 7,8 km, 3.00/2.05 h
- z vesnice Międzybrodzie Bialskie– 6,3 km, 2.35/1.45 h
- z vesnice Czernichów – 6,9 km, 2.45/1.55 h
- z vesnice Łodygowice – 9,6 km, 3.30/2.40 h

Nahoře změníme barvu značky na modrou, sestoupíme po hřebeni do sedla Pod Sokołówką (834 m), odkud se razantním sestupem dostaneme k ▸ **průsmyku Przełęcz Przegibek** (663 m).

Průsmyk Przegibek – kaple

Název **průsmyku** pochází ze slova „przegib“, což znamená průsmyk zarostlý travou. V padesátých letech 20. století byla zde postavena silnice ze Straconky do vesnice Międzybrodzie Bialskie. Na průsmyku stojí kaple z roku 1858 a pomník obětem války postavený v roce 1996.

Průsmyk Przegibek – pomník

Pramen Pyszne

Vstupujeme do horského pásma Chrobacza Łąka, stoupáme kolem Przegibku (685 m) a výškovým bodem 742 m na **Gaiki** (816 m). Nyní nás čeká strmý sestup okrajem Malých Beskyd k prameni źródło Pyszne u pramene potoka Niwka. Poté, už trochu jemněji, dojdeme k zrekonstruovanému lesnímu amfiteátru z roku 1938. Projdeme kolem bývalé myslivny postavené v roce 1884 s loveckým zámečkem a hostincem, poté přejdeme ul. Polnou v městské části **Bílska-Bělé – Lipniku**. Zkratkou přes údolí se dostaneme na ul. Krakowskou, po níž vede silnice Bílsko-Bělá – Krakov. Tady na zastávce městské hromadné dopravy naše trasa končí.

Lipnik – bývalá myslivna

05 Wilkowice – Bystrá – Klimčok – Meszna – Wilkowice

Wilkowice – 3,6 km – Bystrá – 1,6 km – Lanckorona – 3,6 km – Horská chata Schronisko Klimčok – 3,7 km – Nadmeszna – 2,7 km – Meszna – 2,8 km – Wilkowice

17,8 km
5.50 h
835 m

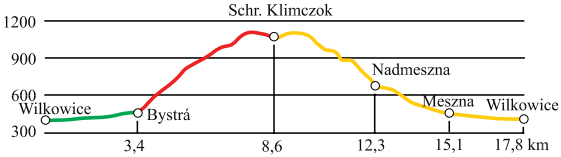

Bystrá – Regionální síň Stara Stolarnia

Bystrá – Muzeum J. Fałata – Vila Fałatówka

Lanckorona – polní oltář

Magura – rozcestí

Trasa procházející horským pásmem Klimčoku ve Slezských Beskydech začíná ve ▸ **stanici Wilkowice Bystra** (398 m).

Ul. Dworcowou dojdeme na hlavní ulici Wyzwolenia, kde se vydáme po zelené značce. Míjíme obecní úřad a vstupujeme na území obce Bystrá (pol. Bystra). Ul. Kasztanowou překračujeme řeku Bělou podél historické hranice Malopolska a Těšínského Slezska. V souvislosti s tím se na obou stranách řeky vyvinuly dvě vesnice – Slezská Bystrá (pol. Bystra Śląska) a Krakovská Bystrá (pol. Bystra Krakowska), které se spojily až v roce 1956. Projdeme slezskou částí Bystré, ul. Juliana Fałata, dostáváme se ke kulturnímu domu, kde byla zřízena ▸ **regionální síň**.

600 m za regionální síní se nachází ▸ **vila Juliana Fałata, tzv. Fałatówka**.

Pokračujeme po ul. Fałata, až ke křižovatce vedle **pomníku kapitána Pawełа Cymse** (468 m), obyvatele Bystré, jednoho z velitelů velkopolského povstání a třetího slezského povstání, účastníka války z roku 1920, zářijové kampaně a odboje Zemské armády.

Stanice se nachází na trati Bílsko-Bělá – Živec, postavené v roce 1878 Severní dráhou císaře Ferdinanda a představující prodloužení tratě z města Čechovice-Dědice. V současné době jezdí zde vlaky železniční společnosti Koleje Śląskie z Katovic do Zvardoně.

IV **regionální síni** s názvem **Izba Regionalna „Stara Stolarnia“** můžete vidět staré zemědělské a hospodářské vybavení, tkalcovské stavy a obývací pokoj s domácími potřebami po vzoru dávné beskydské chalupy. Vedle ní je malá **Galerie regionálního umění** (pol. Galeria Sztuki Regionalnej) s díly (nejen) beskydských umělců, květinami z hedvábného papíru, malbami na skle a díly umělců mladé generace.

Secesně-modernistická **vila** postavená v roce 1910 je spojena s malířem Julianem Fałatem, který v ní žil v letech 1910–1929. V budově se nachází pobočka Historického muzea (pol. Muzeum Historyczne) v Bílsku-Bělé, věnovaná životu a dílu Juliana Fałata. Vila, renovovaná v letech 2012–13, je ve velmi dobrém stavu. Na pozemku se nachází zřícenina dřevěného ateliéru malíře a kaple.

Sklon Magury – výhled na horskou chatu Na Szyndzielni

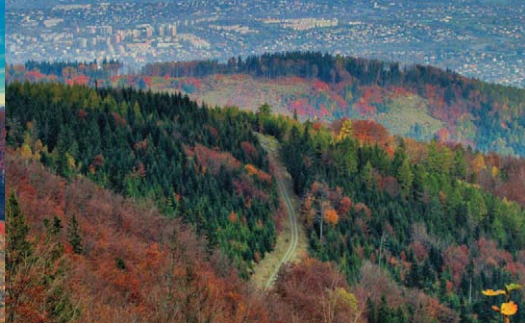

Magura – výhled na vrch Równia

Změníme barvu značky na červenou, přejdeme přes most na bývalou malopolskou stranu vesnice a poté začneme dlouhé a poměrně strmé stoupání na Maguru. Dostaneme se na zarostlou paseku **Lanckorona** (751 m) s polním oltářem. Pokračujeme ve výstupu severním hřebenem Magury přes mýtiny, ze kterých se nabízejí široké výhledy. Před křižovatkou se žlutou stezkou míjíme pozůstatky horské chaty s koupalištěm **Magura-Kąpielisko** (1015 m), které bylo v polovině 30. let postaveno nájemcem horské chaty Schronisko Klimczok a zničeno v roce 1945. Ještě okamžik výstupu po hlavním hřebeni a dorazíme na vrchol **Magury** (1109) m), odkud se mírným sestupem dostáváme k ▸ (str. 11) **horské chatě Schronisko Klimczok**.

Nadmeszna – Růžencová mariánská cesta

Nadmeszna – výhled na Gaiki

Meszna – kaple

Od horské chaty se vracíme vrcholem Magury na rozcestí žluté a červené značky (1015 m), kde zvolíme první z nich. Sejdeme po hřebenové linii k dávné mýtině Ronula a **Růžencové mariánské cestě** (pol. Różańcowy Szlak Maryjny), otevřené v roce 2010, skládající se z 19 růžencových kaplí vytesaných v lidovém goralském stylu. Dorazíme na malebnou mýtinu s osadou **Nadmeszna**, zkratkou podél lanovky se dostaneme k horskému hostinci (661 m). Sestupujeme do údolí řeky Mesznianka, po chvíli se objeví budovy vesnice **Meszna**. Ulicí Sportowou dojdeme ke kostelu Neposkvrněného početí Panny Marie z let 1950–54.

Meszna – kostel

Zkratkou kolem kaple Panny Marie z roku 1810, a poté ul. Agrestowou mírně sestupujeme k hlavní ulici Szczyrkowské, kterou prochází silnice Bílsko-Bělá – Szczyrk (446 m). Pak jdeme ul. Wspólnou a Sosnowou přes pomezí vesnic Meszna a Bystra. Za hájem vstupujeme na území obce Wilkowice, ul. Do Boru a lávkou přes silnici S1 se vracíme na **železniční stanici Wilkowice Bystra** (398 m), kde naše trasa končí.

06 Milówka – Hala Boracza – Prusów – Węgierska Górka

Milówka – 3,7 km – Kolonia Prusów – 3,5 km – Hala Boracza – 2,6 km – Prusów – 4,3 km – Żabnica – 2,4 km – Węgierska Górka

16,4 km
5.05 h
630 m

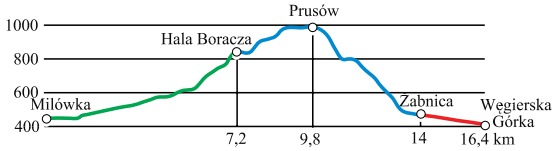

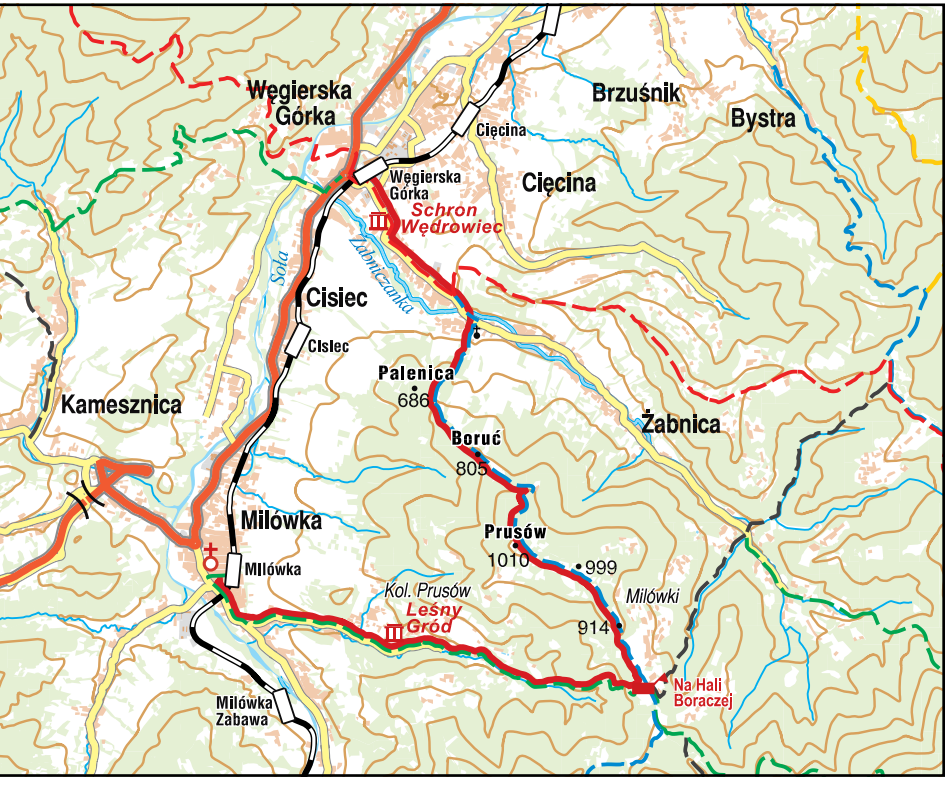

Hala Boracza – horská chata

Hala Boracza – výhled na Prusów

Trasa vede horským pásmem Romanky v Živeckých Beskydech a začíná ve ▸ **stanici Milówka** (449 m).

Od nádraží se vydáváme po zelené značce, ul. Czarnou dojdeme na hlavní ulici Jagiellońskou, odkud stojí za to zajít 250 metrů doprava ke ▸ **kostelu Nanebevzetí Panny Marie**.

Jdeme po silnici vedoucí údolím Soly do vesnice Rajcza a poté odbočíme do bočního údolí Salamonky, kterým vede ul. Turystyczna. Mírně stoupáme údolím přes osady Salamonka a Jopki, abychom se dostali k osadě Kolonia Prusów a **Lesnímu hradišti** (pol. Leśny Gród) – botanické zahradě s orientální vegetací a sochami inspirovanými různými světovými kulturami. Míjíme myslivnu Prusów a školní budovu Sociálně terapeutické dílny (pol. Warsztat Terapii Zajęciowej), pokračujeme pořád se zužujícím údolím přes osady Komory a Bulasówka. Vstupujeme do lesa, kde se výrazným stoupáním, napříč jižními svahy hory Prusów, dostáváme do sedla s pastvinou ▸ **Hala Boracza a horskou chatou** (849 m).

Stanice Milówka se nachází na trati Halič-ské transverzální dráhy, která byla otevřena v roce 1884 z Čadce do Husiatynu. V současné době je trať obsluhována železniční společností Koleje Śląskie na trase Katovice–Zvardoň. Budova nádraží pochází z doby výstavby tratě a je postavena ve stylu pro ni typickém.

Původní dřevěný **kostel** byl postaven díky úsilí královny Konstance Habsburské v letech 1628–30. Současný klasicistický chrám byl postaven v letech 1834–39, polychromie, která zdobí interiér, pochází z let 1890–95.

Milówka – kostel

Hala Boracza – výhled na vrch Skała

Prusów – výhled na zarostlé haly nad Žabnicou

Sedlo na pastvině **Hala Boracza** odděluje hlavní hřeben horského pásma Romanka, přesněji Redykalny Wierch (1144 m), od bočního hřebenu hory Prusów, který vede na severozápad. **Horskou chatu** postavila v roce 1925 lyžařská sekce židovské organizace Makkabi z Bílska a o devět let později byla rozšířena o zděnou část. Po druhé světové válce zařízení převzala organizace PTTK, která v letech 1968–70 provedla generální rekonstrukci. V roce 2008 byla fasáda budovy obložena dřevem.

Přístup na pastvinu Hala Boracza

- Z vesnice Rajcza – 7,5 km, 2.45/2.10 h
- Z vesnice Milówka – 7,2 km, 2,30/1.50 h
- Z vesnice Žabnica – 6,9 km, 2.40/2.00 h
- Z osady Žabnica Skałka – 2,9 km, 1.10/0.45 h
- Z pastviny Hala Rysianka – 6,6 km, 1.45/2.30 h

U horské chaty měníme barvu značky na modrou a vstupujeme do bočního hřebenu hory Prusów. Okrajem osady Milówki vystupujeme na kulminaci 914 metrů s pastvinou Modrzyń. Poté přes řadu zarostlých pastvin dosáhneme další kulminace 999 m na zploštělém vrcholu hory ▸ **Prusów**.

V minulosti byl téměř plochý hřeben hory **Prusów** střediskem goralského pastevectví a byl pokryt pastvinami, nyní zarostlými kvůli ukončení pastvy ovcí. Přesto stále nabízí výhledy na horské pásmo Romanka a Živeckou kotlinu.

Odtud je to už blízko k nejvyššímu bodu celého hřebene (1010 m).

Z vrcholu hory Prusów nás čeká rázný sestup do vesnice Žabnica, zatáčkami dorazíme k osadě Chołocia Dolina, a poté k osadě a vrcholu Boruć (805 m). Mijíme paseky Pasionka a Wierchy, dostáváme se do sedla pod vrcholem hory Palenica (686 m). Opouštíme hřebenovou linii a prudce sestupujeme do údolí potoka Żabniczanka. Ulicí Turystycznou v **Żabnici**, dojdeme na hlavní ulici Ks. Karola Śmiecha, u které stojí ▸ **zvonice**.

Hala Boruć

Žabnica – pomník padlým

Dřevěná **loretánská zvonice** byla postavena v roce 1855, o 13 let později k ní byla přidána zděná domácí kaple. Zvonice měla varovat před povodněmi a požáry, informovat o ranních a večerních modlitbách a oznamovat smrt obyvatele vesnice. Nedaleko se nachází **památník** obyvatel Žabnice, zabitých nacisty v září 1939 a během pacifikace v roce 1943, která byla odvetou za spolupráci s partyzány.

Silnici přejdeme potok Żabniczanka a dostaneme se na křižovatku s červenou Hlavní beskydskou magistrálou Kazimierza Sosnowského. Půjdeme po ní až do železniční stanice ve vesnici **Węgierska Górka**, tato část trasy je popsána na str. 71.

Žabnica – loretánská zvonice

INDEX

Beraní hora (Barania Góra) 15, 54

Błatnia (Błotny) 40–42, 74

Bystrá (Bystra) 91

Chrobacza Łąka 85

Czaniec 81

Czarne 55

Dębowiec 9

Dobratice 63

Dorkowa Skała 53

Frýdlant nad Ostravicí 57

Gírová 22

Hala Boracza 96

Hala Lipowska 66

Hala Redykalna 65

Hala Rysianka 67

Harcovský most 58

Hrčava 22

Javoří (Jaworze) 73–74, 76

Jezioro Czerniańskie 55

Jezioro Wapienickie 75

Kaskady Rodła 55

Klimčok (Klimczok) 11, 39, 92

Koczy Zamek 20

Koňákov (Koniaków) 18

Kostelky 26

Kotař (Kotarz) 13

Kozy 83

Lipnik 89

Lysá hora (Łysa Góra) 30, 60

Magurka Wilkowicka 87

Malá Prašivá 63

Malenovice 58

Malinowska Skała 15, 35

Małe Skrzyczne 36

Meszna 93

Mikuszowice 87

Milówka 95

Mohyla Ivančena 60

Mosty u Jablunkova 25

Ochodzitá (Ochodzita) 21

Olszówka 8

Ostravice 31

Palenica 75

Porąbka 78

Pražmo 62

Přehrada Porąbka 81, 84

Prusów 96

Průsmyk Karkoszczonka 12

Průsmyk Przełęcz Kocierska 79
Průsmyk Kubalonka 51
Průsmyk Przegibek 88
Przysłop pod Baranią Górą 16
Rajcza 65
Rezervace Barania Góra 15, 54
Rezervace Czantoria 46
Rezervace Jaworzyna 75
Rezervace Kršle 63
Rezervace Lipowska 65
Rezervace Lysá hora 29
Rezervace Malenovický kotel 30, 60
Rezervace Mazák 30, 59
Rezervace Ondrášovy díry 59
Rezervace Plenisko 51
Rezervace Romanka 69
Rezervace Stok Szyndzielni 40
Rezervace Vodopády Satiny 58
Rezervace Zasolnica 84
Romanka 69
Równica 34
Salmopolský průsmyk 14, 35
Skalka 25
Skočov (Skoczów) 45
Skrzyczne 36
Słowianka 70
Stecówka 53
Straconka 85
Studeničný 23
Sulov 27
Szczyrk 38-39
Szyndzielnia 10
Trojmezí hranic 21
Trzy Kopce 39
Trzy Kopce Wiślańskie 35
Ustroň (Ustroń) 32
Velká Čantoryje 48
Velké Hůrky (Górki Wielkie) 43-44
Velký Sošov 49
Velký Stožek 50
Wapienica 76
Węgierska Górka 71, 97
Velký Polom 26
Wilkowice 91, 93
Wyrchczadeczka 21
Wysokie 75
Zawodzie 32
Żabnica 97
Żar 80

OBSAH

Všeobecné informace **2**

Pětidenní trasa

1. Bílsko-Bělá Olszówka – Dębowiec – Szyndzielnia – Klimčok – Průsmyk Karkoszczonka **8**
2. Průsmyk Karkoszczonka – Salmopolský průsmyk – Malinowska Skała – Beraní hora – Przysłop pod Baranią Górą **13**
3. Przysłop pod Baranią Górą – Ochodzitá – Javořinka – Gírová **18**
4. Gírová – Mosty u Jablunkova – Velký Polom – Sulov **23**
5. Sulov – Lysá hora – Ostravice **28**

Třídenní trasa

1. Ustroň – Równica – Orłowa – Salmopolský průsmyk – Skrzyczne **32**
2. Skrzyczne – Szczyrk – Klimčok – Błatnia (Błotny) **37**
3. Błatnia (Błotny) – Mały Cisowy – Skočov **42**

Dvoudenní trasy

1. 1. Ustroň Zdrój – Velká Čantoryje – Velký Stožek **46**
   2. Velký Stožek – Beraní hora – Visla Czarne **51**
2. 1. Frýdlant nad Ostravicí – Malenovice – Lysá hora **56**
   2. Lysá hora – Pražmo – Malá Prašivá – Dobratice **60**
3. 1. Rajcza – Hala Redykalna – Hala Lipowska – Hala Rysianka **64**
   2. Hala Rysianka – Romanka – Słowianka – Węgierska Górka **68**

Jednodenní trasy

1. Javoří – Błatnia (Błotny) – Bílsko-Bělá Wapienica **72**
2. Porąbka – Przełęcz Kocierska – Żar – Porąbka **77**
3. Kozy – Přehrada Porąbka – Chrobacza Łąka – Bílsko-Bělá Straconka **82**
4. Bílsko-Bělá Mikuszowice – Magurka Wilkowicka – Bílsko-Bělá Lipnik **86**
5. Wilkowice – Bystrá – Klimčok – Wilkowice **90**
6. Milówka – Hala Boracza – Prusów – Węgierska Górka **94**

Index **98**

Trasy popsané v průvodci:
Pětidenní trasa
Třídenní trasa
Dvoudenní trasy
Jednodenní trasy
Nowa Wieś
Hecznarowice
Janowice
Kęty
Pisarzowice
Bulowice
Wieprz
Andrychów
Kobiernice
Czaniec
Roczyny
Kozy
Bujaków
Bukowiec
Chrobacza Łąka
828
Bukowski Groń
Brzezinka
Sułkowice
Porąbka
767
Bielsko-Biała
Jaworze
Międzybrodzie Bialskie
Kozubnik
Targanice
Magurka Wilkowicka
909
Żar
761
Czarny Groń (Potrójna)
892
Koclerz
879
Międzybrodzie Żywieckie
Wilkowice
Czupel
933
Czernichów
Bystra
Błatnia (Błotny)
917
Szyndzielnia
1028
Klimczok
1117
Kocierz Moszczanicki
Okrajnik
Kucówki
833
Tresna
Meszna
Rybarzowice
Bierna
Brenna
Łodygowice
Łękawica
Ślemień
Buczkowice
Kalna
Zarzecze
Gilowice
Godziszka
Pietrzykowice
Żywiec
Szczyrk
Rychwałd
Pewel Ślemieńska
Bąków (Czeretnik)
766
Kotarz
974
Skrzyczne
1257
Słotwina
Rychwałdek
Lipowa
Sienna
Pewel Wielka
Mutne
Malinowska Skała
1152
Leśna
Ostre
Twardorzeczka
Radziechowy
Trzebinia
Świnna
Pewel Mała
Jeleśnia
Wieprz
Przyłęków
Przybędza
Jastrzębica
760
Przyborów
Barania Góra
1220
Węgierska Górka
Bystra
Juszczyna
Sopotnia Mała
Wisła
Cięcina
Brzuśnik
Krzyżowa
Skała
946
Sopotnia Wielka
Cisiec
Kamesznica
Żabnica
Korblelów
Koniaków
Szare
Prusów
1010
Romanka
1366
Milówka
Ochodzita
895
Nieledwia
Zabawa
824
Lipowski Wierch
1324
Pilsko
1557
Laliki
Sucha Góra
1040
Zwardoń
Sól-Kiczora
Rajcza
Rachowiec
954
Sól
Złatna
Rycerka
Ujsoły
Oravské Veselé
Beskid Mały
Beskid Śląski
Beskid Żywiecki

BESKYDSKÉ PUTOVÁNÌ

Autor: Dariusz Wojciechowski

Koordinace: Jolanta Konior, Magdalena Więzik

Fotografie na titulní stránce: Adobe Stock, Dariusz Wojciechowski

Fotografie: Dariusz Wojciechowski, Archiwum Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej, Archiwum Města Frýdlant nad Ostravicí, Archiwum Urzędu Gminy Jaworze

Mapy: Dariusz Wojciechowski

Grafická úprava a sazba: Andrzej Malenda

Český překlad: Slavomír Pruski

Anglický překlad: Marta Krysiak

Tisk: Drukarnia ARKA, Cieszyn

Vydavatel:

Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała
tel. +48 (33) 8 136 900, fax. +48 (33) 822 06 72
turystyka@powiat.bielsko.pl
www.powiat.bielsko.pl

Publikační zpracování:

Dariusz Wojciechowski Naszlaku.com

ul. Śliczna 62/26, 50-566 Wrocław

www.naszlaku.com, info@naszlaku.com

Publikace byla vydána v rámci projektu s názvem „Beskydské putování“ spolufinancovaného Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko 2014–2020 a ze státního rozpočtu prostřednictvím Euroregionu Beskydy

Partner projektu:

Město Frýdlant nad Ostravicí (Česká republika)

1. vydání, Bielsko-Biała 2021

Numer ISBN: 978-83-956792-3-0

Beskydské putování

Turistický průvodce popisuje výlety po Slezských Beskydech a části Malých, Živeckých a Moravskoslezských Beskyd. Hlavní osou těchto tras je pětidenní výlet z Bílska-Bělé do Frýdlantu nad Ostravicí. Dále je představena třídenní trasa, 3 dvoudenní trasy a 6 jednodenních tras po beskydských pohořích. U vícedenních tras jsou naplánována ubytování v horských chatách. Trasy zahrnují počet kilometrů a čas, popis vrcholů a zajímavých objektů po cestě, seznam přístupů k charakteristickým bodům, mapu každého dne trasy a výškový graf. Celek doplňují fotografie zobrazující beskydská panoramata a zajímavé objekty. U některých objektů jsou uvedeny QR kódy odkazující na webové stránky, které jsou těmto objektům věnovány.

Kopie zdarma

cz pl PŘEKRAČUJEME HRANICE PRZEKRACZAMY GRANICE 2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

EUROREGION BESKIDY

Projekt s názvem „Beskydské putování“ je spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci programu INTERREG V-A Česká republika - Polsko 2014–2020 a ze státního rozpočtu prostřednictvím euroregionu Beskydy.